

Naročnina
za državo SHS:
za celo leto naprej Din. 120—
za pol leta " " " 60—
za četrt leta " " " 30—
za en mesec " " " 10—

za inozemstvo:
celoletno " " " Din. 216—
polletno " " " " 108—

Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji " " " Din. 15—
v inozemstvu " " " " 35—

Posamna štev. 75 par.

SLOVENE

Cene inseratov:
Enostopna petina vrsta mal
oglasil po K 4— in K 6—
veliki oglasi nad 45 mm vi-
šine po K 8—, poslana št.
po K 12—

Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izveniši
ponedeljka in četrta po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Mesečna priloga: Vestnik SKS.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 8/III.
Rokopisi se ne vračajo; nevrnjeni listi se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 8. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš.
zagreb 19.011. sarajev 7563, praga in dunaj 24.797

Razkristjanjenje šole.

Velikonočni prazniki! Kako lepi ste, kako dvigate sleherno dušo v blaženstvu, kako slovesni ste kakor zvonjenje velikonočnih zvonov! Kristus je od smrti vstal, esnično je vstal, aleluja. Ves krščanski svet oznanja to blagovest v živih besedah in molčečih dejanjih in se je raduje, vsa k novemu prerojenju in življenju vstajajoča narava pozvanja s svojimi neštetimi skrivnostmi slovesni aleluja.

To račostno velikonočno razpoloženje cali in ga v naši državi duši človek, ki naj si predstavlja vrhovnega voditelja prosvete v državi, ki pa ga dejansko vodi neki glavni prosvetni svet, neka državna komisija z vseskozi framazonским programom. Glavni prosvetni svet je s svojimi načrti za ljudske, meščanske in srednje šole zamahnil s smrtnim udarcem po versko-razumni vzgoji mladine. To pomeni razkristjanjenje šolstva. Vsi resni državniki sveta, vse države si prizadevajo, kako bi zacelili moralne rane, ki jih je zadala človeštvu svetovna vojna in katerih posledice vsak dan čutimo in vidimo. V naši državi pa polira državni varuh mladinske morale najtrdnje moralne temelje, da uniči v mladih srcih krščansko zavest in versko prosveto. Temu ciniku je ime Svetozar Pribičević, ki ne drži dane besede in ploska k protikrščanskim načrtom svoje framazonске komisije.

Načrti glavnega prosvetnega saveza, ki izražajo Pribičevićovo voljo, določajo, kolikor je dosedaj znano, da se na srednjih šolah od petega razreda naprej ukine verouk in na njegovo mesto postavi kot učni predmet zgodovina verstev, spojena z zgodovinskim poukom profesorjev za zgodovino. Kristus, Mohamed in Konfucij bodo zavzemali pri tem pouku enakovredno mesto in kdor malo pozna literaturo iz verstevne zgodovine, ki bo prišlo za framazonске krmarje šolske prosvete v naši državi v poštev, se bo prijel za glavo in dejal: Večjih morivcev mladih duš ni, kakor so ti prosvetni možje. V nižjih razredih gimnazije pa naj se podaje osnovni pouk krščanske etike in zdi se, da še to za učence samo fakultativno. Samo v treh humanističnih gimnazijah, ki še ostanejo v Sloveniji, in sicer v Ljubljani, Št. Vidu in Mariboru, ostane vse pri starem.

Iz ljudskih šol pa po ljudskošolskem načrtu naj izgine zadnji sled »klerikalizma« s tem, da bodo po srbskem vzorcu podajali verouk svetni učitelji, seveda brez izjeme, ali so verni ali pa verujejo samo v boginjo svobodo, katehet pa naj se umakne v cerkev. Saj minister in prosvetni svet ne priznava verskonravne vzgoje, češ, ker vidovdanska ustava govori samo o moralni vzgoji. Ta moralna vzgoja more biti ali verskonravna ali pa tudi brez verskega temelja, ki temelji na etiki brez božje sankcije. Na kakšno moralno vzgojo da mislijo belgrajski herostrati, je vsakomur jasno. Učinki te šolske ureditve bodo strašni, ako je ljudstvo ne omogoči. To razkristjanjenje srednjih šol pomeni poizkus razkristjaniti vso bodočo inteligenco. Saj v nižjih razredih srednjih šol učenci niso sposobni za globlje umevanje verskih resnic in je glavni uspeh verouka in verskonravne vzgoje sploh, da se mladina ohrani moralno nepokvarjena in se utrjuje v krepostih. Potreba globljega verskega pouka se začne pojavljati šele v petem in šestem razredu, v katerih se bo mesto umstvene poglobitve v verouku podiralo, kar se je prej zgradilo, in dijak bo dobil nehote vtis, da je krščanski nauk, kakor se mu je podaval v nižjih razredih, nekaj otročjega, neresnega, ki ni za človeka, ki stremi po višji izobrazbi, kot učni predmet, ki je samo za otroke. Neodpustljiv greh je, pustiti mladino brez verskega pouka ravno v letih, ko ji je najbolj potreben, da ne zaide na pot v nemoralno močvirje. Tega seveda ne razumejo polinteligentni pedagogi, ki so izšli iz krogov srbijske inteligence, ki je po svojem večjem delu vsled brezverske vzgoje, kakor jo hočejo usiliti tudi prečanom, do mozga koruptna in se v tem oziru razlikuje od dobrega in še nepokvarjenega preprostega srbskega naroda. Ti ljudje mislijo, da naš narod ne bo razumel njihovega atentata na krščansko vzgojo in se bo ljudstvo dalo preslepiti. Mislijo, da široki sloji našega

ljudstva ne bodo znali braniti svojih svetinj in da bodo upognili svoje hrbtenice tako kakor del slovenske inteligence, ki ji je bilo od avstrijskega režima vcepljeno vsesplošno klečeplastvo in lizunstvo. Tako so še l. 1919. bili vsi profesorji za verskonravno vzgojo v celokupnem šolstvu. Klečeplastvo pred Belgradom je sedaj enemu delu upognilo tilnik in postali so čez noč — drugih razovor.

Odrekanje pa profesorskemu zboru, kakor glavnemu prosvetnemu svetu pravico, da bi oni proti volji velikanske večine krščanskih staršev odločevali v tem za

mladino, last staršev, najvažnejšem vprašanju in brez sporazuma s Cerkvijo. Ljudstvo vzdržuj z ogromnimi stroški šolstvo, v najbitnejšem vprašanju vzgoje v šolstvu pa naj odločajo samo belgrajski absolutisti in njihovi pokorni slugi.

Državotvorci, zavedajte se, da je volja slovenskega ljudstva ta, da praga šole brez verskega pouka po cerkvenih pooblaščenih ne bo prestopil niti en otrok krščanskih staršev in da si boste take šole sami gradili in vzdrževali, ljudstvo pa si bo svoje. Nimate dovolj bajonetov, da bi v tem oziru upognili ljudsko voljo!

Ruska spomenica genovski konferenci.

Genova, 14. aprila. (Izv.) Spomenica, ki jo predlaga ruska delegacija gospodarski konferenci v Genovi, našteva reforme, po katerih se pravosodstvo v Rusiji približuje onemu v zapadnih državah Evrope.

Spomenica navaja med drugim da se lastnina inozemskih koncesionarjev stavlja pod posebno pravno zaščito. Nacionaliziranje industrijskih in trgovinskih podjetij je v resnici prenehalo že leta 1920. Zadnji odlok v tej stvari je bil izdan dne 29. novembra 1920. Nacionaliziranje se je obdržalo le v obratih, ki so neobhodno potrebni za državo. V ostalih se je dovolila gospodarska avtonomija, ali pa so se vrnila zasebnikom; deloma so se dala tudi prejšnjim ali pa novim lastnikom v najem. Trajanje teh pogodb je različno, ker se morajo razveljavljati le s sodnim sklepom.

V obrtu in trgovini se je uvedlo svobodno delovno pravo. Za trgovino in posredovalno trgovino veljajo ista načela. Ker je kupna moč papirnatega rublja postajala vedno manjša, se je dovolila posest zlata in sklepanja kupčij v zlati veljavi. Da se zaščitijo pravice novih lastnikov industrijskih in trgovinskih podjetij, se je lokalnim oblastvom odvzela vsaka pravica do kakršnekoli likvidacije ali konfiskacije.

Zakonodajni činitelji so že ratificirali prvi del novega civilnega zakonika o pogodbenem pravu. Novo civilno pravo se naslanja na splošno priznana načela zakonodaje v zapadnih državah. Sedaj se pripravlja trgovinsko pravo. Z odlokom veleruskega izvrševalnega odbora z dne 4. oktobra 1921 se je ustanovila državna banka in je bilo dovoljeno ustanavljanje kreditnih zavodov na zadržni podlagi, t. j. na obojestransko, ter hranilnic. Dedno pravo se je odpravilo, izvenzemski majhne zneske do 10 tisoč rubljev (po stanju leta 1918), vendar pa veljajo sledeče izjeme: Terjatve tretjih oseb se poravnajo na prvem mestu. Za inozemce velja osebno pravo in se mora dedščina razpravljati pred konzularnim ali diplomatskim zastopništvom. Caristično pravo se je moralo odpraviti. Kjer pa še manjka kodificirano pravo, se sodi pred ljudskimi sodišči po pravnem čustvovanju in običajnem pravu, ki se je že tvorilo. Sovjeti so stali po zunanji in notranji vojni pred organiziranim hudodelstvom, ki je oviral ves promet. Godile so se strašne zločine. V nekaterih krajih si je v treh letih sledilo petnajst raznih vlad, ki so izrabljale oblast v sebične svrhe. Vendar pa se je v razmeroma kratkem času posrečilo ustanoviti upravni in pravosodni aparat. Pripravlja se tudi državno pravništvu ki bo neodvisno od krajevnih oblastev in bo odgovorno le osrednji vladi.

Spomenica končno poudarja, da se je zopet uvedla svoboda dela. Stanovanjsko pravo se je postavilo na popolnoma nova načela, ki izključujejo vmešavanje upravnih oblastev. Deložiranje se ne more izvesti brez zakonitih predpisov in brez sodnega sklepa. Kazensko pravo smejo izvajati le sodna oblastva. Najvažnejša pridobitev pa je kazenski zakonik, ki je edino merodajen za razsodbe. Pripravlja se tudi kazenski proces. — Ruska delegacija izraža upanje, da ne bo svobodno delo 120 milijonov Rusov v sodelovanju z državami zapadne Evrope in Amerike le obnovilo Rusijo, ampak da bo v zvezi z delavoljnimi vsega sveta stvorilo podlago nove miroljubne in bratske ljudske internacionale.

Konference s Čičerinom.

Genova, 14. aprila. (Izv.) Lloyd George in Schanzer sta imela danes daljšo konferenco s Čičerinom, ki je trajala par

ur. Razpravljali so o tem, kako stališče naj se zavzame v vprašanju francoskih pridržkov glede politične note Rusije, ki se pričakuje kot odgovor na spomenico antante. Lloyd George je danes baje povabil Čičerina k sebi na obed.

Genova, 14. aprila. (Izvirno) Posebni poročevalec Agence Havas javlja: Tekom oficijozne konference, ki je bila danes pri Lloyd Georgeu in katere so se udeležili zastopniki zavezniških držav in Rusije, so ruski delegati obrazložili vzroke, zakaj Rusija ne more sprejeti resolucij, ki jih je sklenila konferenca strokovnjakov v Londonu. Na izjave ruske delegacije so soglasno odgovorili načelniki vseh zavezniških delegacij.

Vatikan in genovska konferenca.

Milan, 15. aprila. »Secolo« piše, da se nahaja v Genovi posebni diplomatični pooblaščenec svete stolice, ki ima nalogo zasledovati delo konference in papežu poročati. List trdi, da papež čaka konca konference, oziroma tistega trenutka, ko se bodo njeni rezultati jasno obrisovali, da potem izda svojo prvo okrožnico, ki se bo v prvi vrsti nanašala na ta politični dogodek prve vrste, dasi bo okrožnica strogo religiozna značaja. List trdi, da kljub temu okrožnica ne bo takorekoč izdana v stereotipni obliki, marveč bo nekaj novega in bo podala sodbo papeža o svetovnem položaju v nedvoumih izrazih.

Dr. Beneš za 10 letno premirje.

Pariz, 14. aprila. (Izvirno) Češkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš je izjavil zastopniku »New York Herald« v Genovi, da se popolnoma strinja z 10 letnim premirjem, ki ga je predlagal Lloyd George. Dejal pa je, da je treba to premirje vzeti zelo resno. Moralne in gospodarske sankcije imajo pač gotovo vrednost, toda vprašanje je, ali bodo zadostovale. Dr. Beneš je naglašal, da sta se vojevali Rusija in Poljska, svet pa k temu ni izpregovoril niti besedice, in je vprašal, ali bodo gospodarski ukrepi zoper Rusijo kaj pomagali, ki je bila vendar štiri leta žrtev takih odredb.

Francoska orientacija naše oficijelne politike.

Pariz, 15. aprila. »Temps« priobčuje intervju z dr. Ninčičem, v katerem ta glede na genovsko konferenco izjavlja: »Težko je predvideti rezultat, toda za nas je tolažljivo, da se vsled odločnega obnašanja francoskega predstavitelja načela, sklenjena v Kanu, varujejo tako po duhu kakor po besedilu.

Težkoče s francoske strani.

Genova, 15. aprila. Italijanski listi poročajo, da Francija osporuje pooblastila sovjetskih delegatov, ker ne nosijo podpisa Ljenina in ker sovjetski vladi odreka pravico zastopati kavkaške države, ki da jih je oropala svobode in neodvisnosti. Govori se, da ima Francija v Genovi pripravljeno delegacijo Georgije, ki naj bi se v pravem času pojavila. Ostali zavezniki pa tega francoskega stališča ne odobravajo.

Posvetovanja velike antante.

Genova, 15. aprila. (Izv.) Ministri Lloyd George, Barthou, Schanzer in Theunis so se predvečerašnjim sestali k razgovoru, ki sta se ga udeležila tudi Seydoux in Barrere. Ministri so razpravljali o poročilu londonskih strokovnjakov, ki je neobvezen za različne vlade, ter so poskušali doseči skupno rešitev, da se prepreči morebitna nesporazumjenja. Razgovor je imel, kakor poroča Havas, značaj prisrčnosti in medsebojnega zaupanja.

Genova.

Nekdo je imenoval genovsko konferenco I. vesoljni koncil Evrope. Gotovo se ni še nikoli v Evropi zbralo toliko držav, da vsaka kot enakopraven faktor z drugo razpravljajo o gospodarski vzpostavitvi sveta, ki je bil po svetovni vojni do svojih temeljev porušen. Res je, da imamo tu dejansko ločitev med državami, ki so dale pobudo za vpoklicanje tega zbora, in onimi, ki so bile povabljene; res je, da tudi ta konferenca še ne more premostiti brezdnice, ki zija med zmagovalci in premaganimi, ki svojih nasvetov in predlogov nimajo podkrepiti s končnim in najuspešnejšim orodjem, zunanjim silo; res je, da si tu stojijo nasproti taka temeljnja nasprotja kakor je ono med zapadnimi državami in komunistično Rusijo. Toda v principu se je priznala enakopravnost in enakoveljavnost vseh, ki so se tu zbrali, in že to je nekaj brezdvomno velikega za od strasti razvrano in vedno globlje v propad pogrezajočo se Evropo, dvatisočletno nositeljico vse svetovne kulture. Tega pomena se genovski konferenci ne more odrekati kakor se ne more odrekati dobre volje vsaj enemu delu tistih, ki so se tu v svrhu vzpostavitve resničnega miru in zaupanja med narodi sestali.

Toda ko zazvone danes po starodavnem mestu, ki je rodilo velikega Kolumba, vstajenski zvonovi, ne vemo, kakšna čustva bodo obhajala zastopnike krščanskih držav, ki v načelu tako globokosežne konference niso smatrali za potrebno otvoriti z željo po božjem blagoslovu. Ime Boga, v kojega imenu vladajo kralji, cesarji, predsedniki in komisariji, se tu ne bo imenovalo, kakor se ni pri verzajski konferenci. V tem oziru se genovski koncil reško razlikuje od vseh prejšnjih sestankov držav in diplomatov Evrope. Odsoten je tudi poglavar katoliške cerkve, največja moralna avtoriteta tudi še današnjega sveta, odsotni so pa tudi zastopniki ljudstva, predstavniki znanosti, velikih kulturnih in stanovskih organizacij, najbolj interesiranih na trajnem miru in izlecenju globokih ran, zaskananih od vojske. Sestali so se z malimi izjemami diplomati stare šole, mnogi, ki nosijo na sebi moralno krivdo svetovne vojske, nekateri brez dvoma tudi z namenom zasledovati staro politiko in doseči pod krinko miroljubnosti in sprave svoje sebične namene; nekaj in še zelo vplivnih vidimo tu, ki so šli neradi in samo pod pritiskom višje moralne sile. Na vsak način pa jih je zelo malo, ki bi se danes spomnili, da je vstajenje Evrope v prvi vrsti zavisno od notranjega preroda v imenu tistega, ki je na ta dan slavil triumf svojega vstajanja in kojega ideje so Evropo iz torišča barbarških hord spremenile v zibelko največje in najvišje kulture človeškega rodu, odkar se je prvi človek pojavil na tej zemlji.

Ni mogoče biti slep nasproti dejstvu, da se genovska konferenca drži samo na avtoriteti enega človeka. Da ni njega, bi se ne bila niti sklicala niti bi, ako bi se bila morebiti vsled sile razmer sestala, ostala en sam dan skupaj. Ne rečemo, da ta človek, Lloyd George, ki si je s tem zaslužil spomenik v eni vrsti z največjimi državni ki sveta, ne bi čutil potrebe resničnega miru med narodi iz idealnih ozirov. Vendar ti niso bili prvi in glavni, ki so ga vodili, glavna je bila brezposelnost na Angleškem, nenatovorne ladje, ki gnjujejo po pristaniščih, zastoj svojčas najmočnejše industrije na svetu, spoznanje, da moči Anglije ni mogoče danes osnovati na poginu Nemčije kakor je nekdanj Britanija vzcvetela na ruinah Španije in Holandije; spoznanje, da katerega so Lloyd Georgea prisilile izkušnje štirih let po sklepu mirovne pogodbe. To je bilo, kar je angleškega državnika v prvi vrsti primoralo sklicati narode v Genovi z besedami, ki jih je med vojsko zaklical svetu Benedikt della Chiesa, še preden je kdo mogel vedeti, ali zmaga zmagovalcu prinese blagoslov ali prokletstvo — da, ko so obe strani upale in nihče na svetu ni niti dvomil o tem, da bo zmaga napolnila hišo zmagovalca z zlatom do vrha in mu prinesla nezasišano mogočnost in svetovno gospodstvo.

Mogoče, da tudi čisto realne pobude, ki so dovele do genovske konference, prinesejo človeštvu kedaj zopet to, kar je s

prenehanjem srednjeveškega krščanskega imperija izgubil: enoto sveta na višji duhovni podlagi. Toda v doseg cilja se bo moralo veliko do dna izpremeniti in genovski konferenci bodo morale slediti še druge ne samo s širšim programom nego tudi z drugačno načeloma spoznano in vedoma hoteno orientacijo, v drugem duhu, brez vseh klavzul in rezervatov, brez neizgovorjenih, a vendarle obstoječih in delujočih nasprotij; predvsem pa bodo morali državni izmoliti vse bolj iskren in obsežen konfiteor vseh grehov, ki so bili storjeni ne samo od leta 1914 in 1918. dalje, nego že od takrat, ko sta nacionalizem, kapitalizem in geslo goljufive »demokratske svobode, ki je napolnila žepe enih, drugo pa še bolj zaslužila, krščanski svet do dna raztrovali in razdajali.

Taka odkritosrčna izpoved in volja temeljito preokreniti vso evropsko in svetovno politiko sploh, ne more trajno in vse-

šno temeljiti na ničemer drugim kakor na priznanju osnovnih načel krščanske morale v mednarodnem življenju. Odkar je evropska družba zavrgla krščanstvo v vseh odnosih javnega življenja, predvsem pa v odnosih med narodom in narodom, državo in državo, eno koalicijo držav in drugo — ko se je uvedel princip velikih privilegiranih in malih eksploatiranih narodov, ko se je za domačo uporabo ohranila krščanska etika, za javno pa uvedla načeloma materialistična nemoralna, ko se je uzakonil na prvi strani praktičnega mednarodnega kodeksa »sacro egoismo« — od takrat je Evropa začela iti navzdol in nevzdržno pada in bo popolnoma propadla, če se zlo ne bo začelo lečiti pri svoji korenini.

To se seveda na genovski konferenci ne bo razpravljalo, toda o tem bi morali začeti razmišljati narodi, ki jih v Genovi zastopajo diplomati, kateri po veliki večini še nimajo za to smisla.

Lloyd George odobrava politiko Avstrije.

Genova, 15. aprila. (Izv.) Zvezni kancelar Schober je imel v četrtek razgovore z voditeljema angleške in francoske delegacije. Barthou je sprejel avstrijskega zveznega kancelarja v vili »Raggi« v prisotnosti francoskega poslanika Barrera. Zvezni kancelar, s katerim je prišel tudi avstrijski trgovinski minister dr. Grünberger, se je v polurnem razgovoru zahvalil v imenu avstrijske vlade za kredit, dovoljen od francoske zbornice, in za simpatije, ki jih kaže Francija napram avstrijskim zadevam. Ob 11. uri dopoldne je sprejel zveznega kancelarja in dr. Grünbergerja v

vili »Alberti« Lloyd George v prisotnosti svojega tajnika Hankeya. Zvezni kancelar je ob tej priliki podrobno poročal o političnem in gospodarskem položaju Avstrije. Angleški min. predsednik se je posebej zanimal za gospodarsko obnovo Avstrije. Zvezni kancelar se je zahvalil za dovoljeni angleški kredit, nakar je Lloyd George obljubil tudi nadaljno podporo Avstriji. Poudarjal je, da potrebuje Evropa tudi nadalje popoln mir ter je priznal, da hodi Avstrija po pravi poti, ko stremi po dobrih odnosih z vsemi svojimi sosedi.

Zborovanje muslimanske organizacije.

ZMAGALA BO DR. SPAHOVA SKUPINA.

Sarajevo, 15. aprila. (Izvirno) Včeraj se je pričelo posvetovanje osrednjega odbora Jugoslovanske muslimanske organizacije, ki je posebne važnosti za razčiščenje položaja, ki je nastal v muslimanski stranki povodom spora v njenem parlamentarnem klubu. Predsednik je početkom poročal o delu poslancev, nato pa je prebral izjavo poslancev dr. Karamehmedovića in Sahiba Korkuta ter njun proglas na muslimanske volivce. Poslanec Korkut je v daljšem govoru zagovarjal stališče svoje skupine. Kakor se sodi, bo zmagala na seji »srednjega odbora skupina dr. Spaha. Danes se posvetovanje nadaljuje ter nastopijo zagovorniki struje dr. Spaha. Ako zmagaja njegova skupina, je pričakovati, da bodo muslimani izstopili iz vlade.

Pogajanja z Italijo.

Genova, 15. aprila. (Izv.) Agenzia Stefani poroča, da so se pogajanja med dr. Ninčičem in Contarinijem zaključila tako, da se bodo mogla pričeti direktna pogajanja med dr. Ninčičem in dr. Schanzerjem. Tukajšnji italijanski politični krogi sodijo, da je podlaga za končni sporazum med Italijo in Jugoslavijo dovolj pripravljena.

Genova, 15. aprila. (Izv.) Državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Tosti je izjavil o pogajanjih z jugoslovanskimi zastopniki v Rapallu, da je pričakovati od prijateljskega poteka pogajanj, da bodo neposredno vodila k popolni izvedbi rapalske pogodbe in da ni smatrati izpraznitve tretje cone kot edino odredbo.

PASIĆ PRI KRALJU.

Belgrad, 15. aprila. (Izv.) Ministrski predsednik je bil včeraj pri kralju, kateremu je poročal o poteku pogajanj na ge-

novski konferenci. Avdijsenja je trajala celo uro. Glede vprašanja izvršitve rapalske pogodbe potom Italije položaj za nas ni obupen.

Dr. Ninčič o rapalski pogodbi.

Pariz, 15. aprila. »Temps« objavlja intervju z dr. Ninčičem glede pogajanj o rapalski pogodbi. Dejal je, da mora biti zelo previden, da bi se na podlagi napačno razumljivih izjav ne razburjalo jugoslovansko in italijansko javno mnenje. Le to more reči, da ne gre za revizijo rapalske pogodbe, ampak samo za sporazum glede izvršitve same pogodbe. Pogajanja sama so prijateljska in se vršijo v duhu velike koncilijantnosti. Zadrsko vprašanje ni težko, pač pa prizadeva težkoče reški problem.

Nov spor med Rusijo in Japonsko.

Moskva, 15. aprila. V boju zoper ostanke bivših carskih armad v sibirskem tihoceanskem primorju so čete dalnje-vzhodne sovjetske republike prišle v konflikt s tamošnjim japonsko okupacijsko armado. Japonci so stopili iz rezerve in ženejo ruske sovjetske čete nazaj po progi primorske železnice na črti Vladivostok—Nikolsk. Pri tej priliki je Trockij podal izredno ostro izjavo v »Izvestijah«, kjer očita Japonski, ki se udeležuje genovske konference, »politiko brezvestnosti in podlosti«. Pravi, da bo Rusija z Japonsko obračunala, če ne v Genovi, pa pozneje.

Kriza v romunski vladl.

Bukarešta, 15. aprila. (Izv.) Medtem ko biva romunski min. predsednik Bratianu v Genovi, je naletel njegov kabinet v parlamentu na težkoče. Minister za kmetijstvo Constantinescu je namreč predložil parlamentu zakonski predlog o razdelitvi zemlje

v Dobruži, ki ga je pa zbornica odklonila s 100 glasovi proti 50 glasovom. Constantinescu je to smatral za nezaupnico ter je podal ostavko. Z ministrom za kmetijstvo so se izjavili solidarni tudi ministri general Boscolu, Cosma in Florescu ter bodo baje tudi ti odstopili. Constantinescu je že prej spravil min. predsednika Brautianu in v neprilike, ko je jugoslovanska vlada zahtevala od Romunije, naj ji ta proda žito za jugoslovansko vojsko. Minister za kmetijstvo je odklonil to prošnjo ter je odgovor prišel v Belgrad, ko je bila kraljica Marija na posetu pri svojem bodočem zet.

Mažarske pritožbe.

Budimpešta, 15. aprila. (Izv.) Mažarska delegacija je izročila konferenci v Genovi spomnico o vprašanju narodnostnih manjšin. V spomenici se naštevajo vse odredbe nasledstvenih držav, ki so škodljive narodnostnim manjšinam. Romunija in Češkoslovaška sta odvzeli mažarskim posestnikom zemljo in jo dajali za malo vsoto v zakup. V Jugoslaviji še ni izveedna agrarna reforma, toda pogosto so se s popolnoma nasprotujočimi naredbami prisilili mažarski posestniki, da so zapustili svoja zemljišča. Spomenica našteva tudi druge odredbe proti mažarskim manjšinam, zlasti pa preganjanja posameznih oseb. Po podatkih mažarskega urada za begunce je bilo pregnanih iz Romunije na Mažarsko 130.000 oseb, iz Češkoslovaške 56.000, iz Jugoslavije pa 37.000 oseb.

MAŽARSKA MINISTRA PRI DR. BENEŠU

Genova, 15. aprila. (Izv.) Grof Bethlen in grof Banffy sta 13. t. m. popoldne posetila dr. Beneša, s katerim sta se razgovarjala nad eno uro. Razgovor se je tikal vprašanj, ki niso v zvezi z genovsko konferenco, ki so pa za obe državi važna. Posvetovanja se bodo nadaljevala.

REDUKCIJA URADNISTVA V AVSTRIJI.

Dunaj, 15. aprila. (Izv.) Komisija za sanacijo zvezne uprave pripravlja zakonski načrt o ločitvi uprave državnih obratov od splošne državne uprave. Pri državnih obratih se zmanjša po potrebi osebje. Po vladni predlogi se odpusti četrtnina, t. j. 65.000 državnih nastavlencev. Dve petini dobita odpravnino, ostale tri pa se vpokojijo.

NOVI NEMŠKI POSLANIK V WASHINGTONU.

Berlin, 15. aprila. (Izv.) Bivši Kruppov generalni ravnatelj Wiedfeld je bil imenovan za nemškega poslanika v Washingtonu, ker je ameriška vlada izrazila željo, naj imenuje Nemčija kakega industrijca za poslanika in je predlagane kandidate odklonila.

GENERAL GOURAND PRI PAPEŽU.

Rim, 15. aprila. (Izv.) Papež je sprejel v posebni avdijski francoskega generala Gouranda.

SMRT ANGLEŠKEGA PARLAMENTARCA.

London, 15. aprila. (Izv.) Predvčerajšnjim je umrl najstarejši član angleške poslanske zbornice Thomas Burt v starosti 84 let, ki je došel l. 1847. kot prvi član delavske stranke v parlament.

AVSTRIJSKI INDUSTRIJCI GREDO V RUSIJO.

Dunaj, 15. aprila. (Izv.) Večje število avstrijskih industrijcev se pripravlja na potovanje v Rusijo, da dobi odjemalcev za svoje blago. V poštev pride kmetijsko orodje, razni predmeti železne industrije, pohištvo itd. Industrijci potujejo zasebno na svoj račun.

Istrski deželni svet za avtonomijo.

Poreč, 15. aprila. Na seji izrednega deželnega sveta Istre dne 13. t. m. je bil na dnevnem redu predlog ožjega deželnega odbora, da naj se ohrani v Istri deželna in občinska zakonodajna in upravna avtonomija v vsem njenem dosedanjem obsegu, ker je stoletna izkušnja pokazala njeno upravičenost. Ta avtonomija naj velja tako dolgo, dokler se ne uvede v celem italijanskem kraljestvu v avtonomističnem smislu reformirana upravna zakonodaja. — Centralisti so stali protipredlog, da se v interesu enotne italijanske kulture uvede v Istri takoj vsi občinski in deželni zakoni, kakor veljajo v Italiji, z nekaterimi nebitvenimi izpremembami. — Vnetuella pa je stavil posredovalni predlog, da naj dosedanja avtonomistična uprava ostane v veljavi samo provizorično in da naj vlada čimprej izda administrativne zakone v smislu administrativne decentralizacije in razširjenja kompetence sedaj uvedenih izrednih deželnih svetov. — Ta predlog, ki se od prvega praktično veliko ne razlikuje, je bil sprejet z večino.

Če bi bil jaz hudič...

Alban Stolz je pisal l. 1845. o šolskem vprašanju sledeče: »Če bi bil jaz hudič, pa bi me ljudje v svoji zaslepljenosti izvolili za državnega poslanca, kaj menite, kako bi jaz zastopal svojo reč? Jasnó, da bi ne sedel tiho, marveč bi stavljal predlog. Kakšen neki? Tak, da bi donesli peklu največ naročnikov in največ dobičkarja. Predlagal bi kratkomo, da šola treba ločiti od Cerkve in jo od nje popolnoma odtrgati; šola naj ne ima nič skunega s Cerkvijo in Cerkev nič več s šolo. Šola naj bo v bodoče tovarna, kjer naj se otrokom glave prav naravnajo, da bodo dovolj pametni za svet in da se bodo vsega naučili, kar nese. Namesto dolžnosti pa, ki človeka njej muči verstvo, naj se v bodoče razlagajo samo pravice ljudstva. Namesto krščanskega nauka se morajo otroci učiti na izust upravnoznanstvo. Ker pa za to duhovnik po večini nima smisla, mu tudi ne gre nadzorstvo nad šolo. Duhovščini bodi pravzaprav šola prepovedana prav tako kakor gledišče. Najbolj pametno bi bilo seveda, če se duhovniški stan in cerkve popolnoma odpravijo; kajti a) človeka je vendarle samo za ta svet tukaj. Jesti in piti, plesati in izlete delati ter dnevnice vleči je prav tako lahko brez verstva; še lažje; b) drugič se pa prihrani veliko denarja...

Tako bi predlagal, če bi bil jaz hudič. Ako bi potem kak sohudič rekel: To pot pa se nisi izkazal v satanski pretkanosti. Ali nisi znal dobiti boljšega predloga? Predlagal bi bil: Treba je sežgati sveto pismo in vsa razpela in križe odstraniti. Dalje: Vsako nedeljo naj bo žegnanje in sejem.

Nato bi odgovoril: Ti prav nič ne razumeš. Otroci nalažje in najraje sprejme verske resnice; pozneje jih je težko izravnati iz njih src; zato je treba od te strani pomagati, če hočemo, da bo ljudstvo hudičev vdano.

Krščanstvo se mora šolam zapreti, na pa noter spustiti. Tako bi razložil sohudiču peklenko modrost mojega predloga. (»Kallender für Zeit und Ewigkeit« — Alb. Stolz.)

Ali niso ti stavki satirika in katol. pisatelja A. Stolza pisani kakor za naš čas?

Prispevajte za sklad S. L. S.!

VI. G. Korolenko:

Stari zvonar.

(Prestavil J. M.)

Stemnilo se je.

Majhna vasica, ki je ležala na bregu reke v borovem gozdu, se je potapljala v mraku, katerega so polne zvezdne pomladanske noči. Ko se tenka meglica dviga od segrete zemlje, otemnjuje sence v lesovih, zagrinja ogromna prostranstva v srebrno-modrikasto kopreno... Vse je tiho, sanjavo, otožno.

V tišini dremlje selo.

Obrisi nizkih koč se komaj razločijo v temi; tu in tam vidiš ogenj; včasih se odpro škripajoča vrata; pes čuvaj zalaja in utihne; v kratkih presledkih se iz tiho šumečega gozda prikazujejo temne postave pešpotnikov, jezdecev; včasih priškriplje voz. Od vseh strani se zbirajo ljudje iz samotnih gozdnih vasic k vaški cerkvi, kjer se bodo obhajale velikonočne jutranjice.

Cerkev stoji na holmu, ravno sredi vasi. Razsvetljena okna žare od luči. Zvonik — star, visok, teman — izginja s svojim vrhom v temini.

Stopnice v zvoniku škripljejo... Stari zvonar Mihejič leze kvišku in kmalu zasije naokrog njegova svetilka.

Težko je starcu stopati po strmi lestvici. Stare noge so mu opešale, tudi sam se je že unesel, vid mu je oslabil... Čas je že, čas, da bi se spravil starec k pokoju, a Bog ga noče še poklicati k sebi. Pokopal je že sinove, zakopal je že brate in vnuke, mnogo starcev, mnogo mladih je že položil v zemljo, a sam je še zmeraj med živimi. Težko je resl... Mnogo velikonočnih praznikov je že dočakal, Bog ve, kolikokrat je ravno v tem zvoniku čakal, kdaj se približa ura, da zazvoni. In glej, še enkrat mu je Bog naklonil...

Starec je stopil k lini in se je naslonil na ograjo. Spodaj okrog cerkve so samevale gomile selskega pokopališča. Videti je bilo, kakor da bi jih čuvali stari križi z razprostrtimi rokami. Tu in tam so se sklanjale nadnje zvezde, ki še niso bile pokrite s pomladanskim zelenjem... Duh mladega brstičja, prevevan z otožno tihoto večnega sna je segal prav do Mihejiča...

Kaj bo z njim čez eno leto? Bo li še prišel gori v zvonik, pod bronasti zvon, da bi z močnim udarom zbudil nalahno dremajočo noč, ali pa bo že ležal... tam zunaj v temnem kotu pokopališča pod križem? Bog zna... On ve dobro; danes je še dočkal ta praznik. »Slava Ti, Gospodi!« — so šepetala starčeva usta, navajena vzdihati, in Mihejič je gledal visoko v nebo, posuto z milijoni zvezd, in se je križal...

»Mihejič, he, Mihejič!« ga je klical od

spodaj tresoč se stari glas. Stari cerkovnik se je oziral na zvonik, zasenečeval z dlanjo trepetajoče, vlažne oči, a vseeno ni mogel zagledati Mihejiča.

»Kaj je? Saj sem tukaj!« je odgovoril zvonar, stegač se iz zvonika. »Ali me ne vidiš?«

»Ne vidim te... Ali ni že čas, da začneš?«

Oba sta se obrnila proti zvezdam, katerih je na tisoče migljalo na visokem nebu. »Voz« je stal že precej visoko...

»Ne še, počakaj še malo... Vem dobro...«

Res je bil vajen. Nikoli ni potreboval ure. Božje zvezde so mu natanko povedale, kdaj naj zazvoni. Zemlja in nebo, beli oblaki, plavajoči v azuru, temni bori pod njim, žuborenje v noči nevidne reke — vse to mu je bilo znano, vse mu je bilo domače... Ni zastojal preživljal tukaj vsega svojega življenja...

Davna preteklost je oživila pred njim... Spominjal se je, kako je bilo, ko je prvič prišel v zvonik s svojim očetom... Gospodi Bože, koliko časa je že od takrat, in vendar tako blizu... Videl je sebe kot plavalasega dečka; oči so mu začarele; veter — toda ne tak, ki vzdiguje počestni prah, ampak nek poseben, ki s svojimi brezšumnimi krili pluje visoko nad zemljo, se igra z njegovimi laski... Spodaj, daleč — daleč hodijo ljudje, stoje vaše koče,

čisto neznatne, gozd se je umaknil v daljavo in poljana, na kateri stoji selo, se mu zdi tako zelo velika, skoraj brezmejna...

»Ali je še ravno taka?« se je nasmehnil starec in pogledal na malo poljano.

Ravno tako kot življenje... V mladih dosti mu ne vidiš ne konca ne kraja... Toda tukaj je celo kakor na dlan, od začeta pa prav do groba, katerega si je starec že poiskal tam v kotu pokopališča... In potem — slava Ti, Gospodi! Čas za počitek. Častno je prepotoval teško cesto, in vlažna zemlja — mu je mati... Kmalu... skoraj prehitro...!

No, ali je že čas? Še enkrat je pogledal na ozvezdje, Mihejič je vstal, snel svoj kapo in začel prebirati vrvi od zvonov... Čez minuto je zatrepotalo nočno ozračje vsled jasnega zvoka... En udar, drugi, tretji, četrti... eden za drugim so plaval v daljavo in napolnjevali dremajočo, praznično noč z močnimi, zategnjenimi, zvečnimi, pojočimi glasovi...

Zvon je utihnil. V cerkvi so se začeli jutranjice. Prejšnja leta je Mihejič še zmeraj stopil doli v cerkev in se postavil v kotja za vrata, da je molil in poslušal petje. No, danes pa je ostal v zvoniku; bilo mu je težko; čudno utrujenost je čutil v sebi. Vsedel se je na klopico; poslušal je po časno gibanje zvonov, ki se še niso čisto

Triglavski:

Bosanska pisma.

IV.

Na Ravni planini, o Veliki noči 1922.

Bratje Slovenci, danes mi dovolite, da govorim z Vami samo z glasom srca. Nekam povzdignjena je danes moja duša in čutim, kako mi kri gorkeje polje po žilah. Cvetna nedelja je, visoko na planini, vrh skale počivam, solnce sije, veter veje, doline že zelené v rahlem dihu pomladi, tu gori še leži sneg, po katerem se izgublja volčja sled v temno prašumo. Čisto sam sem tu gori, samo moj zvesti lovski pes je pri meni. In mislim na slovensko domovino, na Vas, dragi rojaki, in srce mi je polno, kakor vselej, kadar mislim na svoj narod, polno je veselja in žalosti, kako bi tudi moglo drugače biti? In Vam pišem tu na koščke papirja, ki mi jih veter hoče po silii iztrgati iz rok. Mar bi ne bilo bolje? Mar nisem glas vpjiočega v puščavi? Ali ako najde samo ena beseda odmeva v Vaših srcih, dosti je. In zato Vam pišem, tako kakor mi misli in občutki trenutno prihajajo in odhajajo. Ne glejte na izraz, bratje; saj ko bi govoril z angelskimi jeziki, ljubezni pa bi ne imel, bil bi kakor votel zvon. A ljubezen, njo, verujte mi bratje, morda edino, kar sem rešil iz požarjev in viharjev življenja: svojo krščansko vero in ljubezen do svojega rodu.

In vidite, čim sem to izrekel, že slutim in čutim, kako je nalik električnemu toku storjena zveza z vami, med Vašim in mojim srcem. In čutim to Vaše slovensko srce, čutim njegovo močno in vroče utripanje. Jaz sem v polpreteklem času, v tej bolni prehodni dobi zmot in blodenj, fraz in laži, večkrat zdvajal nad Vami, bratje; in v skrbih in žalosti sem se vpraševal: ali je še narod slovenski? In ves nemiren in nesrečen sem poromal slednjič na sveta slovenska tla, da vidim, da slišim, da se prepričam. Hvala Vam, bratje in sestre, za tiste dni med Vami! Bili so izmed najlepših v mojem življenju in potolažen sem se spet povrnil v bosanske gore. Zakaj ponesel sem seboj vero in zaupanje v Vas. Zakaj prepričali ste me, da še živi slovensko srce, slovenska misel, slovenski narod, Bog, ki ga kličemo v slovenskem jeziku. In dali ste mi, da sem se posvežil in pokrepčal v Vašem ozračju, tistem ozračju, ki je samo Vaša last in bistvo Vaše in ki se mu pravi slovenska kultura. In ki ni od včeraj, ampak je skoz stoletja preplojena krvna in duševna dedščina plemenite rase, kakršno Vas je nazval angleški potopisec. Ki Vas dela vsemu svetu simpatične in ki je to, kar je rajni savski župnik Martin Molek, ta ljubeznivi, a menda že čisto pozabljeni naš domači pripovednik (v starodavnih letnikih »Dom in Sveta« ga najdete) tako dobro označil z besedo: slovenska zlahnost.

Hvala Vam, bratje, ker ste med tem mojo vero v Vas utrdili. Kajti minulo je od takrat samo nekaj mesecev, a kaka izprememba po slovenski domovini! Gledam danes: na vseh koncih in krajih se zopet vzdiguje stari slovenski duh, a slovenstvo vstaja. Razumem Vas, bratje: težek je Vaš položaj, Vam gre za biti ali ne biti, in treba dobro premisliti vsak korak, toda vprašam Vas: ali Vam je sploh mogoče zaiti, kadar Vas vodi slovenski genij, ki Vas je srečno vodil skoz tisočpetsto let zgodovine? Ali ni Vaše blodnje od 1918 sem krivo ravno to, ker ste se odvrnili od slovenskega genija?

Dovolite mi, bratje, da Vam nekaj rečem, dasi mi gre težko iz ust, ali resnica je hčerka božja. Ne vem, če ste si že kaj

sami dajali o tem računa, kar Vas zdajle vprašam: Ali veste, da ste cele te današnje notranje nesreče naše države krivi največ Vi Slovenci? Ali veste, da se niste izkazali docela kos svoji nalogi, da niste doumeli vloge, ki Vam jo je odkazala zgodovina, da niste izpolnili upov, ki so jih polagali v Vas Hrvatje in Srbi, in da ste razočarali ene kot druge? Ali veste, da je l. 1918, vsa Jugoslavija stala v znamenju Slovenstva, ex Slovenia lux, in da ste bili takrat Vi moralno takorekoč gospodarji situacije? — Jaz še danes ne vem prav: ali tega takrat v svoji jugoslovanski ekstazi niste videli, ali pa ste to videli — potem je slovenska skromnost zares nekaj občudovanja vrednega. Mogoče pa da se ravno v tej čudoviti slovenski skromnosti svoje višine niti zavedali niste? Da se niste zavedali, kako veliki stvar ste storili in kako odmeva slava Slovencev dol do Skadra in Soluna? Mislim namreč tiste prve čase prevrata, ko Vas je isti podvrget tako težki preizkušnji in ste jo tako sijajno prestali; ko se je na Vaša šibka pleča zgrnilo naenkrat ogromno breme in ste opravili Herkulovo delo; ko ste funkcionirali kakor krasno konstruiran stroj in v kaos revolucije organizatorno uvajali red. Da, bratje, takrat je ves svet občudoval Vaše delo, Vašo disciplino, Vašo energijo in Vašo zares državotvorno silo; vsak človek je priznaval, da gre palma zasluke na srečnem izidu prevrata in postavljenju nove države Slovincem; vsak človek je razumel, da je predvsem zahvaliti železni slovenski fronti, da je ta naša mlada država ostala obvarovana težkih reakcij, grozot boljševizma in drugih nevarnosti. Slovenski zgled je takrat učinkoval blagodejno na vse strani (to smo mi tu doli najbolj videli), in kakor rečeno: stekli ste si Slovenci takrat renomé, ki je imel na sebi nekaj sugestivnega, toliko bolj, ker Vas je povrh obdajal nimb Vaše visoke kulture; vsakdo Vam je priznaval Vašo sumpriorost in ves svet je smatral kot nekaj samoočeliv za vas. Zdej o Veliki noči je ravno leto, ko se je vršil v Sarajevu jugoslovanski novinarski kongres. Ali se spominjate svojega takratnega nastopa? Ali se spominjate, kako se je pri vsaki točki vzdignil vaš speaker: »V imenu Slovencev izjavljam...« Vprašam vas, ali niste takrat čutili, da držite vajeti v roki vi, dasi najmanjša skupina, in da odločuje v zboru vaša beseda: Ali niste videli, da bi bil kongres brez vaše složne in spretnosti doživel najbrže fiasko? Povem vam, da so še dolgo potem tukajšnji novinarski krogi stali pod vtisom vašega solidarnega nastopa in da je bila splošna sodba: Slovenci so spasili kongres. In kakor tukaj, takšen je bil vtis gotovo tudi drugod.

Vidite, bratje, kako imponujoče ste vi morali nastopati od vsega početka tudi v državnem zboru v Belgradu, in stvar bi danes vse drugače izgledala. Ves svet je pričakoval, da boste v eksistenčnem vprašanju Jugoslavije, v stvari konstitucije, nastopili kot en mož: Mi Slovenci hočemo državo tako in tako... A namestu državne politike ste ponesli dol v Belgrad svoje domače strankarske zadeve in napravili s

tem povsod samo nesrečo... Kdo izmed vas je tega kriv, to vi sami najbolje veste. Jaz konstatiram tu samo suha dejstva. Zavozeno, bratje, grdo zavozeno. In ne zamerite, še eno resnico: Srbe ste mi vi pokvarili! Vi ste jim sugerirali idejo centralizma in jim vzbudili hegemonistične skomine; kajti ambicije tega naroda, kolikor ga jaz poznam, niso segle nikoli preko srbstva in srske zemlje.

Ah, hudo je človeku pri duši, če vse to premišljuje. Kaka zaslepljenost, kaka lahkomišelnost, kaki grehi na narodu in državi! In štiri leta zapravljena, izgubljena za vedno. Ali imamo Slovenci res, kakor je rekel nekdo izmed nas, najnesrečnejši karakter na svetu in smo zato obsojeni v večno nesvobodo?

Klic iz višave me iztrga iz mučnih misli. Pogledam kvišku: Orli! Eden, dva, trije. Visoko nad planino krožijo okoli srebrnega oblaka in se vabijo. Diven pogled!

Bratje! Ko sem davi stopal v goro, sem na meglenem travniku videl jato vran. Čepele so tam na plotu, mokre, čmerne, grde; in na tleh sta se dve kričé tepli za neki grizljaj. Ah, in leglo mi je na dušo ko mora; zazdela se mi je to podoba nas današnjih...

Bratje, ali hočemo res biti nizki, zaničevani vranji rod, ali hočemo biti orli na višavah, ponosni in svobodni?...

Orli kličejo: vstanite, bratje, Velika noč je! Hristos voskrese!

Politične novice.

+ Za zopetni vstop dr. Šusteršiča v politično življenje z vso vmeno pripravljajo javnost »Jutro«. Pripisuje mu izredno važno vlogo, ga že vidi med bodočimi voditelji politike v Jugoslaviji in napoveduje njegove politične korake. Ve tudi za drugo brošuro, ki jo njegov proteže ima baje pripravljeno. Kdor ne bi iz tega mogel sklepati, kdo stoji za š. in kdo mu skuša utrditi zopet pot v javno življenje, bi bil naravnost zabiti z deskami. To se še bolj razvidi iz tega, kako je »Jutro« strašno razburjeno in kako srdito maha okoli sebe, ker je neki neklerikalni list pokazal na zvezo dr. š. — dr. Ž. Gospodje se počasi sami popolnoma razkrivajo. Jutrova zvezda se sveti pred prihodom velikega Ivana.

+ Ugled naše delegacije v Genovi. Protičev »Radikal« piše: »Kakor izgleda, konferenca v Genovi našo delegacijo popolnoma ignorira. Bila je nevarnost, da ne dobimo niti v eni komisiji svojega zastopnika. Šele z uporabo skrajnega sredstva, namreč z grožnjo, da zapuste konferenco, smo dobili enega zastopnika. Ta zmaga pa je pravcata Pirova zmaga. Če moramo že svojim zaveznikom dati take izjave, da nas upoštevajo, potem je to znak, da našemu državnemu ugledu še mnogo, mnogo manjka... Za to veliko sramoto pa je odgovorna edino naša vlada.«

+ Izvršitev rapalske pogodbe — koncesija! »Posebni poročevalec« belgrajskega lista »Vreme« poroča svojemu listu iz Genove: »Izvršitev rapalske pogodbe je danes vprašanje. To so dosegli Italijani s svojo dovršeno diplomatsko tehniko. Z odlaganjem izvršitve so oni danes dosegli, da predstavljajo stvar lahko tako, kakor da je izvršitev rapalske pogodbe koncesija...«

+ Ruski in jugoslovanski delegatje v Genovi. Ruski delegatje kažejo resne namene, da stopijo v stik z našo delegacijo, toda naši delegatje se skrbno izogibljajo vsakega oficijelnega razgovora z zastopniki Rusije. Rezervirano držanje naše vlade napram Rusiji je tudi vzrok, da se mnogo ti-soč Jugoslovancov iz Južne Rusije ne more

vrniti domov. To je odkrito izjavil ruski delegat Rakovski našemu Kumanudiju v Genovi.

+ Pesimistični glasovi. »Pravda« komentira dosednji potek konference v Genovi z ozirom na ugled naše države in na malo antanto precej pesimistično. »Pravda« pravi: »Italija in Anglija se medsebojno podpirata, tako da Anglija pritiska na Francijo, Italija pa na našo kraljevino in malo antanto. Francija in mala antanta stoji strogo na stališču nesprenljivosti mirovnihih pogodb, ker sta obe skupini v vojski največ trpeli. Zato pa žanjeta sedaj v Genovi najmanj uspehov. Francoski predlog, naj Nemci in Rusi ne dobe zastopstva v politični komisiji, so odbili. Naša kraljevina je izključena iz vseh komisij (izvzemši ene). A to še ni vse. Intrige so se pojavile tudi v mali antanti sami. Dr. Beneš je brez dvoma zelo nadarjen politik in ima tudi uspehe. Toda iz zgodovine stoletne Srbije bi se mogel marsikaj naučiti. On mora vedeti, da so male države vedno »drobiž«, s katerim plačujejo svoje račune velike države«. Naši politiki pa bi morali uvideti, da je nam potrebna individualna vna-nja politika, prosta vsakega banketskega optimizma.«

Dosedanje delo genovske konference.

Predkonferenca velike antante.

Po prihodu številnih delegacij v Genovo so se začele dne 9. aprila predkonferenca raznih državnih skupin. Ob 11. uri dopoldne je zborovala predkonferenca v veliki antanti združenih držav: Anglije, Francije, Italije, Belgije in Japonske. Prve težave, s katerimi se bo morala boriti genovska konferenca, so se pojavile že na tej predkonferenci. Njihova glavna vsebina je tiho, a vendar občutno angleško-francosko nasprotstvo. Da na tej predkonferenci ni teklo vse gladko, je razvidno iz dejstva, da so morali delo nadaljevati še popoldne od 4. do 8. ure, drugič pa iz različnega poročanja o poteku predkonference. Dočim so Francozje izjavljali, da je vse teklo zelo lepo in kolpoltirali Lloyd Georgejevo opazko, »da ni na nobeni strani nobenega ranjenca«, so Angleži hladnokrvno povedali, da je bila dopoldanska seja brez-uspešna in res so šele na popoldanski seji ugotovili program za otvoritveno sejo dne 10. aprila in določili kot »uradno« jeziko angleščino, francoščino in laščino.

Otvoritvena seja. — Govor Lloyd Georgea.

Dne 10. aprila ob 3. uri popoldne je bila konferenca slovesno otvorjena v palači San Giorgio. Otvoritvena seja je pomenila za Lloyd Georgea pravi triumf njegove državniške modrosti in diplomatske spretnosti.

Po pozdravnem govoru za predsednika konference izvoljenega italijanskega ministrskega predsednika De Facte, v katerem je naglašal, da se na konferenci niso sestali premaganci in zmagovalci, ampak samo ljudje, je povzel besedo Lloyd George in govoril svoj po celem svetu z veliko napestjo pričakovani govor, ki je žel mestoma burno odobravanje. V svojem govoru je naglasil, da je ta konferenca največja in najpomembnejša izmed vseh dosedanjih evropskih konferenc, ki bo odločilna za usodo Evrope v dobrem ali pa slabem smislu. Kakor De Facte je poudarjal tudi Lloyd George, da na konferenci ni niti premagancev niti zmagovalcev, ne zaveznikov in ne nevtrancev, ne monarhistov in ne republikancev, ampak konferenca je sesta-

umirili, in globoko se je zamislil. Kam? ... še on sam bi komaj mogel odgovoriti na vprašanje...

Njegova svetilka je slabo razsvetljevala zvonik. Glasovi votlo-donečega brona so počasi tonili v mraku; spodaj, iz cerkve se je sem in tja zaslišalo nalahno petje, in nočni veter je majal vrvi, ki so bile privezane za zvonove.

Starec je sklonil na prsa svojo sivo glavo, v kateri so se vrtili dogodki za dogodkom... »Tropar! pojejo,« si je mislil sam pri sebi in zazdela se mu je, da je v cerkvi. Raz kor donijo deški glasovi; pokojni oče Naun moli s tresočim glasom pred oltarjem. Stotine kmetskih glav se klanja po cerkvi, kot klasje na žitnem polju, ako ga ziblje veter... Kmetje se križajo... Sami znani obrazi krog in krog, in vendar vsi že davno umrli... Glej, tam stoji oče; zraven njega se križa starejši brat; nedaleč proč stoji on sam, cvetočega zdravja in moči, poln nezavednega upa v srečo, v radost življenja... Kje je sedaj ta sreča? Misli starčeve pešajo, kot ugašajoča luč, ki trepetajoč s svetlim plamenom osvetljuje vse koticke prošlega življenja... Nadčloveški trud, gorje, skrbi... Kje je sedaj ta sreča? Težka usoda vsega v mlada lica gube, upogne ravni hrbet, nauči človeka vzdihovati in tarnati...

* Velikonočna hvalnica: Hristos voskresel iz mrtvih, smertju smert poprav itd.

Tam na levi, med vaškimi ženami, stoji njegova »mlada« s ponižno sklonjeno glavico. Dobra žena je bila, Bog ji daj nebesa! Mnogo trpljenja je prestala, dobral Razume se, da neprestane muke, vedni napori uženejo krasno ženo; oči izgube svoj lesk in izraz večnega strahu pred nepričakovanimi udarci življenja uniči krasoto mladence... Pa kje je njena sreča?... En sam sin, njena nada in njen up, jima je ostal, toda še tega je hudobija sveta zapehjala...

Glej, še bogati mogotec se priklanja do tal, hoteč z molitvijo izmiti krvave sirotske solze; urno se prekrizava čez prsi, bije s čelom ob tla... In v Mihejčevem srcu plameni in se iskri, a temni kipi svetnikov zro mrtvo na ljudsko gorje in ljudsko krivico...

Vse to je minilo, vse je že tam, daleč v prošlosti... In sedaj je zanj ves svet ta temni zvonik, kjer v mraku zveni veter, majajoč vrvi... »Bog naj nas sodi, Bog, Ti sodi!« šepče starec in siva glava mu leze zmeraj niže, po starih zvonarjevih licih pa teko solze, ena za drugo...

»Mihejič, a Mihejič!... Ali si zaspal?« so ga klicali od spodaj.

»Kaj?« se je oglasil starec in urno skočil na noge. »Gospodil! Ali sem res zadremal? Take sramote še nisem doživljal!«

Hitro je Mihejič z večjo roko prijel za vrvi. Spodaj so se gnepli ljudje kakor na

mravljšču; cerkvene zastave, lesketajoče se v zlatu, so plapolale po zraku...

Okrog cerkve se vije procesija in radostno petje se razlega naokrog: »Hristos voskresel!«

In ta klic odmeva v starčevem srcu kot val... Zazdi se mu, da so ognji voščeni sveč zasvetili močnejše, da so silneje zavalovile množice, da so zastave zaplapolale močnejše, da je veter pognal valove zvokov še višje in jih v širokih vijugah dvigal kvišku, hkrati z veličastnim zvonjenjem...

Nikdar še ni tako zvonil Mihejič.

Bilo je, kakor da bi se polno starčevo srce zlilo v mrtvo med, in da ti zvoki z njim pojejo, trepečejo, smejejo se in plakajo... Spletali so se v čudovito lep venec in plavali kvišku, višje in višje, prav do zvezdnatega neba. In zvezde so se zaiskrile močnejše, se razgorele, zvoki so trepetali in se prelivali, ter se vnovič spuščali na zemljo...

Nizki bas je krepko pritiskal in napolnjeval nebo in zemljo z radostnim: »Hristos voskresel!«

Dva tenorja, vznemirjena od vrstečih se udarcev železnega kemblja, sta ga spremljala z zvonkim: »Hristos voskresel!«

Celo dva soprana sta se pletla vmes in se trudila, kakor bi se bala zaostati, in pela kot za stavo: »Hristos voskresel!«

Zdela se je, da se celo stari zvonik

maje in ziblje, da veter, ki je pihal krog zvonarjevih lic, ponavlja s svojimi močnimi krili: »Hristos voskresel!«

In takrat je starčovo srce pozabilo na življenje polno skrbi in žalosti... Pozabil je stari zvonar, da se je zaprl njegovo življenje v ta visoki, temni zvonik, da je na celem svetu čisto sam, kot klada na dežju... On posluša te glasove, pojoče in plakajoče, vzdigujoče se do neba, plavajoče nad bedno zemljo; zdi se mu, da je sredi med svojimi sinovi in vnuki, da so to njih radostni glasovi; glasovi večjih in manjših se zlivajo v en sam kor, ki mu prepeva o radosti in sreči, katere on ni okusil v svojem življenju... In stari zvonar maje vrvi, solze mu drse po licih in onemoglo srce bije z iluzijo sreče...

Ljudje od spodaj so poslušali in šepetali drug drugemu, da še nikdar ni Mihejič tako čudno zvonil kot danes...

Naenkrat je veliki zvon nenadno zadrtel in zastal... Zbegani zvonovi so zveneli v pretrganih tresljajih in se ustavili, kakor bi poslušali žalostno donečo noto, ki se trese in preliva in plaka, počasi izginja v ozračju...

Stari zvonar se je onemogel spustil na klopico in dve poslednji solzi sta mu zdrknili po belih licih.

Ej, pošljite po namestnika. Stari zvonar je odzvonil...

nek evropskih narodov, ki iščejo sredstev za svoje ozdravljenje. Konferenca bo uspešna le, če nastopajo vsi narodi kot enakovredni. Pogoje za gospodarsko ozdravljenje je vsaka delegacija za svojo deželo že proučila; sedaj gre za to, da se iz vseh predlogov izberejo oni, ki so najboljše za obnovo cele Evrope. Nato je našel Lloyd George osnovne pogoje, ki jih mora respektirati vsaka država, ako nočemo, da propade vsa Evropa. Ti pogoji so:

1. Priznanje, da je treba načela in principe civiliziranih držav priznati;
2. Obveznost, ki jih ima država napram drugim državi, se država ne more odtegniti, niti ne v slučaju, če izpremeni svojo vladno ali svoj režim;
3. Nobena država ne sme napadati notranjih naredb in notranje ureditve kake druge države;
4. Noben narod ne sme vrhovne oblasti kake druge države kršiti, in
5. Vsaka država se mora pokoriti pravični razsodbi od vseh skupno postavljenega in priznanega razsodišča.

Noben narod, ki teh principov ne priznava, ne sme pričakovati sprejema v družbo narodov kot enakopraven član. Samo na podlagi teh principov je mogoča obnova Evrope, je mogoča razdružitev držav in vzpostava in obnova redne svetovne trgovine. Nekdanje evropsko bogastvo je danes kup razvalin in vzhodna Evropa je popolnoma propadla vsled kuge in lakote. Zato bo treba v prvi vrsti proučiti denarno in valutno vprašanje in vprašanja prometa in mednarodnega kredita.

Proti francoski delegaciji obrnjen je Lloyd George nadaljeval: »Vojska je sicer končana, toda kljub temu še vedno v vseh deželah lajajo psi. To lajanje je Evropo oglušilo. To je ravno najstrašnejše, da so razdejanje vse podlage zaupanja. Dokler te pasje tolpe ne bomo ugnali, obnova Evrope ni mogoča.

Javno mnenje je treba pripeljati zopet enkrat do pameti. Javnost je treba poučiti, da nesreča sosedova ni pogoj moje sreče!

Danes je ves svet ena nerazdružena enota. Zato obžalujem, da ne vidim tu zastopnikov Amerike. Naj bi ta konferenca odkrila Amerikancem Evropo! Če bo konferenca potekla brezuspešno, se bo cele Evrope polastil obup, če pa bo imela uspeh, bo žarek upanja pregnal temne oblake, ki plavajo nad vsem človeštvom.

Francoski odgovor.

Za Lloydom Georgejem je govoril francoski delegat Barthou, ki je izjavil v imenu francoske vlade, da bo Francija lojalno sodelovala v vseh vprašanjih o obnovi Evrope. Francozi se zavedajo, da je svet sit praznih besed in potrebuje dejanj. Francija ni egoistična država in je vsled vojne toliko trpela, da mora biti miroljubna. Ona ne hrepeni po nikaki hegemoniji. Toda svoje pravice bo Francija vedno branila.

Nadaljeval je z vzdignjenim glasom: »Na konferenci v Cannesu je bilo določeno, da stoji pravice Francije izven vsake diskusije. Konferenca v Genovi torej ni, ne more biti in ne bo nobena prizivna instanca, pred katero bi se razpravljalo o obstojnosti in pravoveljavnih pogodbah. Vsako drugo vprašanje finančnega ali gospodarskega značaja pa naj konferenca mirno razmotriva. Delo in mir — to je geslo Francije.«

Govor francoskega zastopnika je napravil na konferenco precej neugoden vtis.

Nemški kancler dr. Wirth.

Za Japoncem Ishi-jem in belgijskim zastopnikom Theunisom je dobil besedo nemški kancler dr. Wirth. Njegov govor so poslušali z veliko pozornostjo. V svojem govoru je dr. Wirth naglasil, da je treba gospodarska vprašanja strogo ločiti od čisto političnih problemov. V gospodarskem življenju mora zavladati popolna enakopravnost, kajti svetovno gospodarstvo je ena sama veriga, v kateri ne sme manjkati noben člen. Nemčija si bo prizadevala odstraniti nezaupanje in se bo potrudila po svojih močeh pripomoči k obnovi sveta in Evrope. — Nastop nemškega kanclerja je bil miren in resen in je napravil najboljši vtis.

Senzacija dneva: Čičerin govoril!

Od mirovnih pogajanj v Brest-Litovskem l. 1917. dalje niso ruski državniki imeli več prilike stopiti na javno evropsko pozornico. Cela štiri leta in pol se je omejevalo mednarodno občevanje sovjetske Rusije samo na brezlične brzojavke, ki jih je pošiljal kljub francosko-angleški blokadi Rusije v svet ruski ljudski komisar za zunanje zadeve Čičerin, brez dvoma eden najgenialnejših diplomatov, kar jih je Rusija kdaj imela. Zato nič čudno, da je ves svet čakal na Čičerinov nastop z isto pozornostjo, kot na govor Lloyda Georgeja.

Čičerin ruski diplomaciji ni delal sramote. V Genovi zbranim državnikom ni imponiral samo s svojim obsežnim jezikovnim znanjem — francosko in angleško govori perfektno — ampak tudi s svojo diplomatsko tehniko, ki že na prvi pogled kaže mojstra.

Čičeruin je izvajal med drugim: »Sovjetska vlada je sicer vzela na znanje pogoje konference v Cannesu, izražene v takratnih resolucijah, toda to je ne bo oviralo, da ne bi stavila nekaj dopolnilnih predlogov. Sovjetska vlada se bo vzdrževala politične propagande v tujih državah in bo podpirala tendence, zaradi katerih je bila sklicana konferenca v Genovo. Ruska delegacija je prišla v Genovo v interesu miru in v interesu miru je pripravljena tudi na žrtve. Rusija je pripravljena svoje meje odpreti za promet in je pripravljena dati koncesije za rudokope in dati neizmerno prirodno bogastvo Rusije na razpolago za gospodarsko obnovo.

Toda v interesu miru zahteva Rusija splošno razorožitev. Dokler traja oboroževanje, ne bo miru, ker ga biti ne more.

Razburjenje zaradi Čičerinovega govora pri Francozih.

Kakor hitro je Čičerin izgovoril besedo »razorožitev«, se je polastila Francozov silna nervoznost. Francoski delegat Barthou je v silni razburjenosti protestiral, da se v nasprotju s programom, določenim v Cannesu, govori tu o razorožitvi. Ako njegov protest ne bo upoštevan, bo izvajala francoska delegacija posledice in konferenco zapustila.

Lloyd George je vplival na razburjenje duhove v toliko pomirjevalno, ker je predlagal, naj se vsa sporna vprašanja za enkrat odstavijo z dnevnega reda. Lloyd Georgeju je pomagal tudi De Facta, ki ni dal po tem incidentu niti Čičerinu niti Barthou-u več besede in je pet ur trajajočo sejo zaključil.

Splošen vtis prvega dne.

Splošen vtis prve konferenčne seje ni neugoden. Lloyd Georgeja izvajanja so poslušali vsi navzoči z velikansko pozornostjo in njegov govor so sprejeli z velikim odobravanjem. Ugodno razpoloženje konference, ki ga je bil ustvaril Lloyd George, je znatno ohladil francoski delegat Barthou s svojo grožnjo, da bo zapustil konferenco, če se bo govorilo o razorožitvi. A ravno to je hotel Lloyd George, ki je bil o Čičerini nameri, da bo načel vprašanje razorožitve, že prejemal obveščene in je zato tudi takoj potegnil s Čičerinom. Zato smatrajo splošno prvi dan konference kot ugoden predznak za končno zmago angleško-ruskega stališča nad francoskim. Prvi dan konference je poleg tega jasno pokazal, da Lloyd George ni le duševni oče konference, ampak tudi njen dejanski voditelj, ki položaj popolnoma obvladuje. V odličnem nastopu Loyda Georgeja pa vidijo mnogi nadmočje angleške politike na evropskem kontinentu. Tega dejstva se zavedajo tudi v Parizu in zato je francosko javno mnenje precej poparjeno.

Dnevne novice.

— Blagoslovljene praznike želi vsem cenjenim naročnikom, čitateljem in prijateljem

Uredništvo »Slovenca«.

— Osebnosti. Dr. Rafael Dolinšek je imenovan za kirurškega primarija pri občni javni bolnici v Ptuj. — Za uradne zdravnike v 9. činovnem razredu so imenovani na dosedanjih službenih mestih: Fran Baš v Mozirju, Anton Sok v Dolnji Lendavi, Leopold Varl v Krškem in Pavel Kolenc v Spodnjem Dravogradu; za provizorna uradna živinozdravnika v 9. činovnem razredu pa sta imenovana Jože Serbec v Ormožu in Šimen Žibert v Krškem. — Jožef Ferjančič, paznik na kr. moški kaznilnici v Mariboru, je imenovan za višjega paznika istotam. Za paznike na kr. moški kaznilnici v Mariboru so imenovani invalidi: Martin Pestator, Marko Franjo, Valentin Avguštin in Ljudevit Bergant; nadalje pomožni pazniki Jožef Cvetko, Franc Čeh in Ivan Meško.

— Inženjerski izpit. G. Vladko Mušič je napravil na dunajski tehniki inženjerski izpit iz stavbene stroke.

— Umrl je 14. aprila v Mokronogu g. Franc Lavrič, nadučitelj v p., častni občan občine Škocijan pri Mokronogu na Dolenjskem, kjer je kot učitelj služboval dolgo vrsto let. Naj počiva v miru!

— Iz sodne službe. Sodni svetnik R. Persche je imenovan za dvornega svetnika V. čin. razr. v Ljubljani. Za dvornega svetnika v V. čin. razr. v Mariboru je imenovan dr. J. Toplak, dosedanji podpredsednik istega sodišča. — Za svetnika višjega dež. sodišča v VI. čin. razr. v Ljubljani je imenovan Fran Pernuš in za višja deželno-sodna svetnika VI. čin. razr. v Ljubljani A. Levičnik in dr. A. Kaiser.

— Violinski mojster Ondříček umrl. Iz Milana poročajo, da je tam umrl vsled kapi znani violinski mojster Franc Ondříček.

— Pozeba po vinogradih. V noči od 11. na 12. t. m. je bil po novomeški okolici občuten mráz. Po vinogradih je škoda prav velika, posebno še po višjih legah. Gotovo se bodo cene lanskega vinu vsled te nesreče znatno dvignile.

— Proces proti atentatorjem na kralja. Belgrajsko apelacijsko sodišče je vrnilo cel akt glede razprave proti Stejiću in tovarišem prvoinstančnemu sodišču z nalogom, da naj se proti obojenemu Savi Nikoliću vrši ponovna razprava, na kar naj pošlje sodišče šele vse akte. Sava Nikolić je bil obsojen na 4 leta ječe, češ, da je odnašal iz pisarne savske divizijske oblasti zaupne akte in jih izročal atentatorjem. Nikolić je navedel več prič, ki naj bi to obtožbo zanikale, sodišče jih pa ni hotelo zaslišati. Vsled tega je apelacijsko sodišče odredilo novo razpravo, na kateri naj se te priče zaslišijo potem bo šele izreklo svojo sodbo o vseh obtožnicah.

— Kako in kje se reducira. Te dni je bila izvršena na Hrvaškem redukcija pri socialnih institucijah in zavodih. Podsoj je reduciranih toliko moči, da je nadaljno poslovanje teh zavodov skoraj nemogoče; tako n. pr. bodo morali sedaj zapreti otroške domove v Cerkevici, Našicah, Osijeku in drugod. Temeljito so pomedli na ekonomatu socialne skrbi, kjer so odpustili skoraj vse uradništvo, pustili so samo še — dva šoferja.

— Nevihta na Ohridskem jezeru. Na ohridskem jezeru razsaja zadnje dni silna burja, kakršne se ne spominjajo niti najstarejši ljudje. Nesrečo povečuje še vsled neprestanega deževja in snega naraščajoča voda. Vsa okolica je poplavljen. Mesto Struga je pod vodo, ki se je razlila po mestu že meter visoko. Voda neprestano narašča in grozi poplava tudi mestu Ohridu. Škoda je ogromna.

— Še večna Sandžak. Sarajevska »Naša Pravda« prinaša strašne stvari, ki se dogajajo v Sandžaku. Nedavno sta bila iz zasede ubita dva kmeta na istem mestu, kjer je bilo lansko leto ustreljenih več muslimanov. — Rezervni častnik Knježević je dal svojim vojakom povelje, da naj zažgo hišo, kjer je stanoval musliman Hrapović s svojo obitelji in sorodniki. Ko so domači pričeli bežati iz goreče hiše, so bili gospodar, njegova 15 letna hčerka in štirje drugi na begu streljeni, dve ženski pa ranjeni. — Dnevno se izvršujejo nad muslimanskim življu največje okrutnosti. »Naša Pravda« navaja slučaje in poziva oblast, da zaščiti muslimane pred okrutneži.

— Iz bosanske žurnalistike. Gospodarski list »Sarajevski Dnevnik« je prenehal izhajati. Mesto njega pa so pričeli izdajati lastniki dva dnevnika »Malo jutranjo pošto« in »Žurnal«.

— 900 nepopolnjenih učiteljskih mest. Ministrstvo za prosveto je izdelalo natečaj za popolnitev nad 900 učiteljskih mest v raznih vaseh, največ po južnih krajih. Natečaj bo te dni objavljen.

— Dezerterji. Te dni je belgrajsko vojno okrožje izdelalo statistiko vseh onih rekrutov, rojenih v letih 1895—1900, ki so pobegnili iz vojaške službe ali se pa sploh niso odzvali pozivu. Vseh skupaj jih je 407 in bodo njihova imena te dni objavljena.

— 20.000 dolarjev nagrade. Amerikaneec Štefan Radok objavlja v sofijskih listih sledeč oglas: Iščem svojo sestričino Amerikanko Rozo Klein, ki je dedinja 25 milijonov dolarjev (8 milijard kron). Za časa srbske vojne je odšla kot usmiljenka na zapadno fronto, od tam pa z neko sanitetno kolono na vzhodno bojišče, kjer se je izgubila vsaka sled o njej. Kdor bi jo izsledil dobi 20.000 dolarjev nagrade (6 milijonov kron).

Ljubljanski stolni cerkvi nove zvonove!

BELA LJUBLJANA!

Božič, Velika noč! Komu se ne širi srce od veselja, ko se spomni teh lepih dni? Pa nekdanj so bili ti dnevi lepši in veselje slajše. Tedaj so nam še peli božični, velikonočni zvonovi. In lepi narodni prazniki in druge slovesnosti, kako jih je vselej povzdignilo lepo ubrano petje zvonov iz zvonikov naše stolne cerkve! In če je smrtni angel obiskal družino, ali če je žalovalo celo mesto, cela domovina zaradi bridke izgube, kako sočutno se je glasila iz zvonikov stolne cerkve mrtvaška pesem!

Sedaj pa vsega tega že dolgo ni več. Vojska je tudi tu pustila sledove svojega razdejanja.

Kdaj se bo zopet oglasil iz zvonikov ljubljanske stolnice lepo ubran kvartet bronastih pevcev? Župnije in soseske po deželi imajo nekatere že nove zvonove, druge zlagajo danes, da si jih v kratkem nabavijo. Ali naj ostane stolnica sv. Nikolaja, prva cerkev v škofiji, brez zvonov?

Župljani stolne cerkve in vsa bela Ljubljana naj pokažejo, da živi v njih še nekdanji duh in nekdanji ponos! Stolna cerkev naj dobi nove zvonove, še lepše, kakor jih je imela pred vojsko!

Prosimo župljane stolne župnije in vse Ljubljančane, da prispevajo za nabavo novih zvonov po svojih močeh. Kdor ima malo, naj malo da, kdor več premore, naj da več. Posebno se obračamo do ljubljanskih denarnih zavodov in do večjih trgov-

skih in industrijskih podjetij. Na deželi dajejo mali kmečki posestniki tisočake za zvonove svojih cerkva. Trdno upamo, da jih bo Ljubljana s svojo darežljivostjo še prekosila in da bodo že prihodnje leto viseli novi zvonovi v zvonikih stolne cerkve in prepevali, kakor nekdanje dni, Bogu v čast in prebivalcem bele Ljubljane v veselje in tolažbo.

Zvonovi, kakor so zamišljeni za stolno cerkev, bi stali po sedanjih cenah približno 1 milijon kron. Treba je torej na široko odpreti srca in roke. Bog pa bo veliki darežljivosti velik plačnik.

Odbor za nabavo zvonov za stolno cerkev v Ljubljani, dne 15. aprila 1922.

Rudolf Sternad, predsednik. Dr. Janko Arnež, tajnik. Ign. Nadrah, blagajnik. Odborniki: Franc Dolinar, Fr. Drogenik, Fr. Fabian, Jos. Debelak, Fr. Lavtizar, Tomaž Bizilj, Janez Zeleznikar, Jakob Trček, Josip Olup, Matija Škrbec.

Ljubljanske novice.

Ij Šentjakovski Orel. Na belo nedeljo 23. aprila vprizore Šentjakovski Orli v Ljudskem domu ob osmih zvečer veseligr »Charleyeva teta«. Vstopnice se dobe v predprodaji v trgovini gospe Češnovar, Stari trg 16.

Ij V frančiškanski Prosveti predava v torek dne 18. t. m. ob 8. uri zvečer dr. Rožman. Po predavanju se vrši občni zbor podružnice Slov. Straže za frančiškanski okraj. Člani naj se občnega zbora polnoštevilno udeležijo ter pripeljejo še nove člane.

Ij Praznik na Rakovniku. Velikonočni ponedeljek se snidejo bivši notranji in zunanji gojenci prvih letnikov in se organizirajo v zvezo.

Ij Nova založba, zadružna knjigarna na Kongresnem trgu, je dobila napis (firmo), ki je izdelan po načrtu arhitekta Vurnika. Napis je resnično edini v Ljubljani, ki ni šablonski.

Ij Mrtvoud je zadel 60letno Ano Škof, hišnico v Blasnikovi tiskarni. Našli so jo nezvestno na hodniku. Poklicani zdravnik dr. Breclj je odredil, da so jo z rešilnim vozom prepeljali v bolnišnico.

Ij Nesreča. 6letna Albina Dobovšek na Selu se je igrala v postelji s punčko in živo mačko. Ko je lovila mačko po postelji, je zgubila ravnotežje, padla na tla in si zlomila desno roko. — Mesarski mojster Franc Novljan je po stopnicah tako nesrečno padel, da si je zlomil desno roko.

Ij Tatvine. Na glavnem kolodvoru so neznani tatovi ukradli štiri vreče kleja v vrednosti 10.000 kron. — Iz restavracije »Soča« je bilo ponoči ukradenih mnogo žlic, nožev, vilic in razne niklaste posode.

Ij Aretacija. Na glavnem kolodvoru so aretirali Karla Anžiča, ki je pred kratkim vlomil v restavracijo glavnega kolodvora v Mariboru, kjer je pokradel za deset tisoč kron obleke in perila.

Ij Žepni tatovi so na Veliko soboto okradli med 6. in 7. uro jutraj dve ženski. Eni so ukradli 400 K, drugi pa 350 K.

Orlovski vestnik.

Šentpeterski Orel ima fantovski večer v torek ob 7. uri zvečer mesto v sredo. Predava br. Fr. Terseglav. Pridite zanesljivo vsi! Predsednik.

Šentpeterski orliški krožek ima dekliski večer v torek ob 7. uri zvečer v Šentpeterskem prosvetnem društvu. Sestre naj se istega polnoštevilno udeležijo.

Turistika in sport.

Nogometne tekme na igrišču Ilirije 16. in 17. aprila t. l. V nedeljo ob 4. uri igra »Spartac« iz Zagreba proti »Iliriji«, ob 2. uri predigra »Ilirija« »Hermes«. V ponedeljek, ob 4. uri pop. revanšna tekma »Spartac« Zagreb »Ilirija«, ob 2. uri predigra »Ilirija« »Slavija«. — Zagrebški Sparto smo označili že včeraj kot prvorazredno moštvo, ki goji lepo kombinacijsko igro in ki je Ljubljančanom iz dosedanjih gostovanj v najboljšem spominu. — Hermes je trenutno v jako dobri formi. Ima prvenstvo II. razreda in utede bil trenutno za Ilirijo najmočnejše ljubljansko moštvo. Zlasti v forwardu razpolaga s prvostolnimi močmi desno krilo Gruden prilaga kakor se čuje v pošten za reprezentanco L. N. P., ki ima igrati 23. t. m. proti Zagrebu. Ilirija postavi proti Hermes kombinirano, razmeroma jako moštvo. — Slavija je eno naših najmlajših moštev. Odlikuje se p. brzini in veliki ambicioznosti. (k)

Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija« Ljubljani priredi na velikonočni ponedeljek dan 17. t. m. klubov izlet preko Notranjih gor. Borovnice na Vrhniko. Zbirališče izletnikov s križišču Rimske in Tržaške ceste. Odhod točno o 1. uri popoldne. Vabljeni so vsi prijatelji kolesarskega sporta. — Reditelj.

Cerkveni vestnik.

c Letošnje šmarnice »Znamenje« nebu«. Ni je pobožnosti, ki bi bila tako draga našemu vernemu ljudstvu, kakor i šmarnična. Nikdar niso cerkve tako polne kakor meseca majnika pri šmarnični pobožnosti. Zato bodi dušnemu pastirju svet in velika skrb, prav ta mesec nuditi krščaskemu ljudstvu dobre in tečne hrane. — Da bi dušnemu pastirju olajšal to velik nalogo, je znani slovenski šmarničar dr. Jerše Kraljici majnikovi spletel četrti šmarnični venec. Letošnje šmarnice »Znamenje« nebu« ne le zaostajajo za prvimi tr-

mi deli istega avtorja, marveč jih po jedrnatosti celo prekašajo. — Vzklile so v težkem povojnem času, zato kažejo globoke rane današnjih dni, težke rane, ki jih more ozdraviti mogočna žena, ki jo je sveti videc Janez na nebu gledal kot znamenje zmage in rešenja. — Zgledi, večkrat zelo pretresljivi, podobe, primere in drugo zelo bogato nakitje je vzeto iz modernega ozadja — jedro pa je verski nauk, zajet iz studenca ki izvira na visoki skali večne Resnice, ki vedno hladi, cel rane in vliva tolažbo v srca. — Smarnice »Znamenje na nebu« so nastale iz smarničnih govorov — zato bo knjiga tudi bogat vir, iz katerega bodo pridigarji lahko zaželi snov za Marijine pridige. Vsled svoje bogate vsebine bo posebno dobro služila voditeljem Marijinih družb. Čeprav je knjiga vsled težkih povojnih razmer navidez draga, ne bo nikomur žal, ako jo bo kupil. Pisana je popularno, jezik je lep, slog gorak, poln življenja. — Knjigo je založila Jugoslovanska knjigarna.

Prosveta.

Slovenska čitanka za I. razred srednjih šol, v Ljubljani 1922, za drugi razred 1921, za III. razred 1921. Sestavil Jos. Wester. Založila Jugoslovanska knjigarna. Natisnila Jugoslovanska tiskarna.

V našem srednjem šolstvu vse vre in kipi. Ni čuda: prej se je slovenščina milostno »trpela«, toda v čitankah se ni smela poudarjati narodnost slovenska. Med svetovno vojno je bilo prepovedano — v javnost to ni prišlo, ker je bilo presmešno — čitati prevode iz Puškina o zlati ribici, ali srbske narodne pesmi i. dr. V vsaki čitanki pa so morali biti obširni sestavki o cesarju in njegovem vzornem življenju. (Menim, da jih večina učiteljev ni uvaževala.) Vkljub tolikemu pritisku pa so nam čitanke nudile še vedno dosti lepega. Zdaj, ko imamo narodno državo, je bil sestavljal čitank v narodnostnem oziru prost: izbiral je lahko po mili volji najlepše stvari, kjer jih je našel. Tako delo gotovo ni lahko: na eni strani res polno mikavnega gradiva, na drugi — knjiga, ter šolska, ne sme biti preobsežna, predraga. Zelo mnogovrstni so tudi cilji, ki jih mora imeti taka čitanka: v formalnem oziru mora nuditi učencem vzorne sestavke, po katerih si naj obrazuje svoj jezikovni čut, smisel za lep slovenski slog; nazorno morajo učiti, kakšen je dober opis, popis, povestica itd. V estetičnem pogledu morajo polagoma — od I. do IV. stopnje — buditi samoraslo spoznanje, kaj je bistvo pravljice, legende, balade, povesti... v čem obstoji razloček med liriko, epiko in dramatikom. In ker je slovenščina središče pouka, mora čitanka tudi etično vplivati na vzgojo značaja, volje, srca, razuma. Vzbujati mora v učencu socialno čuvstvo. In ko smo zdaj v prvem štadiju novega državlanskega življenja, ima vsekakor čitanka tudi politično nalogo: vzbujati zavest edinstva med tremi brati. Ob koncu nižje gimnazije ali realke mora učenec imeti nekak pregled o slovenskem slovstvu in njega poglobitvi pisateljih. treba torej tudi to upoštevati. Navesti bi se dalo pač še več drugih ciljev, ki jih mora sestavljal imeti pred očmi. Njegova naloga torej ni lahka; treba je brez dvoma mnogo čitati, mnogo izbirati. — Kako je g. Wester izvršil svoje delo? Ni tu mesto, da bi obširno o tem govorili; samo najvažnejše nove pridobitve naj poudarimo. V vseh treh čitankah imamo lepe sestavke o naši širni domovini: o Bosni (V pragozdu, sp. Podlimbarski, cit. III.), o Hercegovini (III. Med Hercegovci, sp. Iv. Zorec), o Boki Kotorski (III., sp. Jos. Lavtižar), o Dubrovniku (III., J. Kaš), o Srbih in njih življenju imamo celo vrsto sestavkov, n. pr. o »slavi«, o »móbi« (III., sp. A. Bezenšek), o kronanju kralja Petra I. Osvoboditelja (I., sp. Iv. Lah), o srbskem junaku, o srbski materi (I., III. iz Vojske na Balkanu, sp. Sušnik-Sarabon). Iz jugoslovanske zgodovine je privzel g. Wester iz Finžgarjevega romana »Pod svobodnim solncem« prekrasni prizor: Svarunova zakletev (III.). Kar je bilo časih pod smrtno kaznijo prepovedano, zdaj čitamo v III. čitanki o »panslavisti« med dijaštvom v Gorici (spis. Fr. Bevk). Zelo smo veseli, da je v čitankah precej biografskih ali tudi avtobiografskih črtic: o dijaških letih V. Vodnika, A. Slomška (A. Skubic), Levstika (Jos. Stritar), Erjavca, S. Gregorčiča (A. Burgar); spomini na Prešerna (III.) so dragocen donesek; lepi so avtobiografski podatki od Iv. Cankarja, Fr. Finžgarja, J. Trdina, dr. Ivana Tavčarja, J. Mencingerja, Podlimbarskega. — Srečno je izbral tudi nekaj sestavkov, ki se nanašajo na cerkveno leto: Miklavžev večer (I.), »božič« jih je precej, kar je čisto prav, n. pr. S. Sardenko, Ks. Meško i. dr.; za veliko noč imamo lepi opis B. Vošnjaka (II., Velika noč v Jeruzalemu). Sestavljalcev ni pozabil tudi naše slovenske bolesti: Slovenec pod Italijo in v Korotanu. Tu imamo »pesem koroških Slovencev« od L. Tomana (III.), o Gorici pretresljivo črtico Al. Resa: »Ob slovenski iz Gorice« (III.). Na svetovno vojno je spetel samo en spomin, ampak ta je — Finžgarjev: Iz kronike gospoda Urbana. Na vzgojo srca bodo gotovo odločilno

vplivali sestavki kakor n. pr. »Mater je zatajila«, »Deletica« od Iv. Cankarja, in pa »Ivan Cankar in njegova mati« od K. Cankarja (III.). Za humor je tudi dobro poskrbljeno: razen mnogoštevilnih pravljic srečamo precejkrat R. Murnika in Milčinskega. Naravoslovje častno zastopa Fr. Erjavec, a poleg nje jako živahno tudi Fr. Pengov. V veliki svet nastopijo spisi kakor n. pr. o veleklavnicah v Chicagu (Frank), sprejem pri papežu (B. Vošnjak, III.). Zanimivo je, da prinaša vsaka čitanka tudi nekaj dramskih prizorov. — Vsega skupaj je zastopanih v vseh treh čitankah 110 slovenskih pisateljev; nekateri iz več sestavki, n. pr. Aškerc, Cankar Iv., Erjavec Fr., Fr. Finžgar, S. Gregorčič, Jos. Gruden, J. Jurčič, D. Kette, Levstik, A. Medved, Jan. Mencinger, Al. Merhar, Ks. Meško, R. Murnik, J. Trdina, O. Zupančič. Dr. Prešerna bo spoznal učenec v III. čit. (Uvod h krstu pri Savici). — Želeli bi, da bi zadaj v opazkah našli naznačen vir, odkod je spis vzet, ker učitelj ne more vsega vedeti. Sicer pa moramo reči, da so čitanke skozi in skozi zanimive in plod neumornega dela. x.

Pirhi.

Oj lepi veseli čas Velike noči!

V izložbi v Sodni ulici v Ljubljani se zopet prikažejo stari naši znanci, pirhi iz Adlešičev. Tam je naš vrli korenjak, učitelj Božo Račič, zaslužen ohranjevalec starih narodnih običajev, skrbel, da se je šolska mladina lotila tehnike okraševanja velikonočnih jajc po stari slovanski navadi.

Slovansko imenujemo to navado, vendar se pa celokupna posest slovenskega naroda ta tehnika okraševanja pirhov ne more imenovati.

Blagoslavljanje jajc na Veliko soboto je že stara krščanska navada. Jajce je živ grob, iz katerega nastaja življenje, podobno Zveličarja, ki je bil v grob položen in je kot naš odrešitelj vstal od mrtvih. Barvanje jajc z rdečo barvo na Veliki četrtek je ravno tako stara krščanska navada. Rdeča barva pomeni kri, ki jo je za nas prelil Odrešenik sveta.

In v tej obliki — priprosto rdeče z barvastim lesom ali pošiljko pobarvana jajca, — obstoje pirhi še na slovenskem Goriškem, Koroškem in Štajerskem kakor pri planinskih Nemcih. S temi rdečimi jajci se v velikonočnih dneh zabava mladina na Koroškem kakor drugod, »trčljajo« (tako imenujejo Korotanci pobijanje pirha s pirhom) z njimi in sekajo jih. Kako lepo je, če odmevajo od gora topiči, goré zvečer velikonočni kresovi!

Na Veliko soboto popoldne hodi po Koroškem župnik po vaseh blagoslavljal jedila, med njimi tudi jajca. Njegov prihod naznanjajo topiči.

Na naši domači vasi je bil blagoslov navadno ob dveh popoldne na malem travniku, »rajovšču«, za našo hišo, če je pa bilo še snega ali slabo vreme, pa v prostorni sobi naše domače kmetijske hiše. Kot darilo je dobival cerkvenikov sin, ki je spremljal župnika, od vsake ženske, ki je bila prišla s polnim jerbasom, »podprtjak« imenovanim, dve jajci, eno belo surovo za župnika in eno kuhano in barvano za se.

Kako smo drugi dečki mežnarjevega sina zavidali, ko smo ga videli zvečer nesi polno cajno proti »fari« in smo ga na praznike gledali, kako se je skazoval pred cerkvijo kot najsmelejšega trčljaja. Lahko, tak bogataš! Mi pa nismo smeli tako hazardirati, ko smo previdno stiskali po dva rdeča pirha v svojih žepih.

Kjer se je slovenski narod še vzdržal v večjih masah, tam se je povsod ohranila ljubezen za posebno mnogovrstno pisano in okusno okraševanje hiše, orodja in obleke.

In na tak način se je rešilo okraševanje pirhov na Kranjskem, ki ga nam kaže ravno izšla knjiga »Ši«, Narodni okraski na pirhih in kozuhih.« V tej zbirki, obsegajoči 41 listov, odpade 10 listov na pirhe; od teh 10 listov nam prvih 7 kaže belokranjske in dolenske, 8. list notranjske, 9. in 10. gorenjske pirhe. Deseti list (Škofja Loka in okolica) kaže popolnoma drugo modernejše okraševanje. Avtor misli, da je to vpliv škofjeloškega samostana, kar bo menda istina.

V ostalem prevladuje po vsem Kranjskem črti ornament, ki se najde, kakor avtor pravilno naglašja, na keramičnih in bronastih izdelkih prazgodovinskih izkopin; pozabil je pa omeniti, da ni brez pomena za pirhe, da se priprosta keramika nikjer v Sloveniji ne goji tako, kakor na Dolenskem in da je ornament črnoglinaste posode še danes ravno isti, kakršen je bil pred 300 leti. Sploh ne moremo si kaj, da ne bi očitali avtorju, da je v svoji zbirki bil preveč umetnik-risar in premalo učenjak-zgodovinar; marsikaj, kar bi nas zanimalo, je nam ostal v tem oziru še dolžan.

Ni besedice nam skoraj ne omenja, o razvoju okraskov, med tem ko se na prvi pogled že vidi, kako je vplivala na okraševanje pirhov tudi novejša glinasta (ploščena) posoda, pri nekaterih celo novejši

stili; renesansa, barok in celo moderna (glej zlasti notranjske rastlinske okraskel).

Ne črhne tudi ne besedice zbiratelj profesor Ši o pirhih pri drugih slovanskih plemenih; gotovo bo mogoče to navado zasledovati tudi še mimo Karlovca daleč na Hrvatsko. Podpisane mu je pa zanesljivo znana iz različnih časopisov kakor Dunajskega Antropolog, časopisa, Dunajskega Ilustriranega časnika ter berlinskega Etnograf, časopisa in iz časopisov »Die Woche«, »Reklams Universum« in dr., da so podobna okrašena velikonočna jajca v navadi po vsej češkoslovaški državi in v Gornjih in Dolnjih Lužicah. Način okraševanja in tehnika je podobna povsem kranjski, posebno belokranjski, vendar pa prevladuje tu ne črtorisba, ampak ploščnati ornament, zlasti je priljubljen trikot v vseh mogočih kombinacijah.

Morda nam kdo o tem kaj obširnejšega napiše. Za danes pa želimo z napisom na Šičevem pirhu št. 107: »Veselo Alelujo!« —c.

Ciril Dolenc:

Poljska Velika noč.

Kakor pri nas, tako se tudi drugod, s praznovanjem velikih praznikov, kakor Velike noči in Božiča, združeni posebni običaji. Poljaki slave Veliko noč posebno slovesno, njihova priznana gostoljubnost za Veliko noč skoraj ne pozna nobenih mej, tako da te praznike med Poljaki lahko imenujemo »praznike najprisrčnejšega gostoljublja«.

Umevno, da je osredotočena zabava in razveseljevanje okoli »święconego«, kar pomeni to, kakor pri nas »žegene«. Bogato in siromašno, vse hiti na veliki teden, da pripravi svojim razmeram primerno več ali manj bogate in raznovrstne »święconce«. Poglavitne sestavine »święconce« so święcone jaja« (pirhi), babka (najfinejši masleni kruh »pinca«), pečen v visokih modlih v podobni gob, szynka (gnjat) ter najfinejša polska kielbasa (klobasa). V boljših hišah se razen tega pripravljajo še drugo pecivo kakor razne torte, placek serowy (pogača s sirom), przekladaniec (fino pecivo s konfituro) in pa tudi druga prekajena mesenina kakor prekajeni jezik, polędwica (prekajena svinjska pečenka), nadziewane mlode prosiątka (nadevani odojček), telecje stegno itd. K święconemu spadajo pa pri Poljaki tudi različni napoji, kakor: navadna wódka, konjak, raznovrstni likeri, vino in pivo (vse le v bolj ali manj odnosi steklenicah).

Po trgih in mestih se »święconce« ne nosi v cerkev k blagoslavljanju, ker hodi svetni duhovniki in redovniki po ulicah razdeljeni na privatna stanovanja in blagoslavlja jo na domu święcone, za kar dobe primerno nagrado. Gospodinje pripravijo »święconce« po navadi v salonu na okusno pripravljeno mizo, ki je tudi okrašena s cvetkami (hijacinte, primule, cinerarie). Jedila in pijače, vse kar je za święcone namenjeno, pride na mizo in tvori z nakitom cvetlic zelo pestro in okusno sliko.

V nedeljo zjutraj se pogrne miza jedilnice z najlepšo prtenino in posodo, kar je hiša premore, in okraši tudi s cvetkami v lončkih. Peciva se razpostavijo na mizo, mesenina se pa sproti in po potrebi narezuje in poklada na tablete; pijače so okusno razvrščene na posebni sosedni mizi, — rezerva »święconego« se pa umakne v jedilno shrambo ali pa drugo sobo. Na kredenci ali na robu mize čaka vedno krožnik, ki je obložen s čedno na osminke razdeljenimi święconymi pirhi z dvema viličicama in pa steklenica »koniaczku z kieliskamy«.

Kmalu po prvem sniadanju (zajutruku), ko je jedilna miza pripravljena, skliče družinski glavar svoje člane, da zaužije z njimi »święcone jajo« in izrazi pri tej priliki vsakemu za tekoče leto posebno pomenljiva voščila. Mati in oče sta prva, potem slede otroci po starosti, drugi sosedniki in v hiši pričujoči itd. Po skupnem zaužitju kočka pirha in po voščilu sledi »calowanie« (poljubovanje). Po tej važni formalnosti, ki se vrši stoje, sedejo seveda domači prvi za mizo, da povrsti okušajo »święconce«, pohvalijo mamušo na izbornu uspeših tortah itd. in da zadobe dobro podlago za nadaljno dolgo »pot po »święconcylo«.

Na ta dan gre po navadi vse k »sumi« (veliki maši) v cerkev. Po sumi se dobe seveda znane družine pred cerkvijo na razgovor. Tam se pa običajno dogovori glavni načrt za potovanje po »święconem«. V podeželnih mestih in trgih prične se takoj po sumi uradno »święconce« pri župniku. V župnišča vodi torej prva pot uradnih oseb k święconemu. Tam sreča okrajnega glavarja, marszałka (načelnika okrajnega zastopa), župana, načelnika sodišča, ravnatelje šol, odvetnike, zdravnike, predstavnike vojaštva, ugledne meščane itd. itd. Začetek povsodi s święconym jajem in kieliskom koniaczku z običajnim: »Daj Boże zdrowiecko!« Povsodi enaka prisrčnost, povsodi poljubovanje! Istotako

prirejajo seveda uradne święcone tudi okrajni glavarji, župani in načelniki uradov. Čim večje je mesto, tem večji gošpodje se srečavajo pri uradnem święconem in tem večja je obilnost in raznolikost vsega dobrega, ki ga nudi bogato obložena miza.

V vsaki hiši in v vsaki družini so vrata ves dan odprta in se vrste oba praznika gostje. Kdor je med letom napravil družini obisk, je — da ni zamere — takorekoč dolžan tudi priti na »święcone«. Pa tudi vsak drugi je dobrodošel, če se slučajno privesi družbi, ki ima ravno smer k dotični obitelji. Ponajveč se to dogaja pri onih obiteljih, kjer so doma odrasle hčerke, ali pa kjer ima n. pr. odrasli sin mnogo znanja v družbah izven hiše. Pri takih obiteljih se odigravajo »święcone« seveda najveseleje in se družba »preračunjenoc« snide najraje šele proti večeru, da tam dolgo v noč obsedi »na herbatce« (čaj). Poljak nikdar ne vabi na večerjo, ampak le »na herbatkę«, pa naj bo večerja še tako imenitna. Po večerji, kjer servirajo tudi toplo jed (najljubše »indyke« — puran) je salon (pri Poljaki neizogiben del stanovanja) kmalu pripravljen za muziciranje, petje in kar je glavno, za »tańce« (ples). Starejša gospoda sede v kotiček k igralni mizi, da udari »krótkiego« (»kratkega« — hazardna igra »ferbel«) ali pa »neliciliranega vista«.

Kakor je doma vse živahno, tako je tudi na ulici vse živo, ker so ljudje za praznike trumoma na neprestanem obiskovanju. Ker je mnogim za praznike čas zelo dragocen, da vse odpravijo, dobiš na stojščih le težko izvoška, pač pa jih najdeš mnogo pred posebno oblegovanimi hišami.

Oficelni krogi in po činu in ugledu starejše družine sprejemajo običajno prvi dan in so šele drugi dan na potovanju. Družine, ki imajo mnogo znancev, se morajo celo deliti, da morejo vsem vrniti obiske. Najdaljšo turo ima v podeželnih »miasteczkach« »ksiące proboszcz« (župnik), ki v dveh dneh zbok cerkvenega opravila ni kos svoji nalogi. Da so najbolj mobilizirani »mlodzi kawalerowie« (mladi samski gospodje) in častniki, je več ko umevno. Po dvadnevni hudi bitki je med njimi najti največ pokvarjenih želocev in so tretji dan skoro edino le dovzetni za »barszcz« (kisla juha iz rdeče pese), da dobe zdravstveno ravnotežje!

Tako praznuje Poljak svojo Veliko noč — sedaj pač gotovo današnjim razmeram primerno, a ne v takem obsegu kakor minule čase.

Wesolego aleluja!

Fran Lavtižar:

»Družba sv. Vincencija Pavlanskega za prostovoljno oskrbovanje siromakov in za varstvo mladine«.

POSNETEK IZ LETNEGA POROČILA ZA LETO 1921.

I. Organizacija in uprava.

Družba sv. Vincencija Pavlanskega (krajko: Vincencijeva družba) je naša najstarejša karitativna organizacija, ki se udeležuje na polju socialnega skrbstva javne pomoči ter zaščite dece in mladine že od leta 1876.

Generalni sedež družbe je v Parizu, osrednji v Ljubljani. Družbena pravila je potrdila deželna vlada v Ljubljani z odlokom z dne 11. aprila 1876, št. 2388 in z dne 6. septembra 1912, št. 2985/Fol. Pripravljajo se nova enotna pravila za družbo in njene podružnice (konference), na podlagi katerih se razširi delokrog družbe na celo Jugoslavijo.

Družba ima glasom § 2 svojih pravil namen: »revne družine, bolne in bolehnose osebe ter zanemarijene otroke brez razlike veroizpovedi in narodnosti podpirati ter jim pomagati, da si zamorejo zopet kaj zaslužiti, in izvrševati tudi druga dela kršč. usmiljenja.«

Organi družbenega načelnštva so: odbor, upravni svet in centralni svet.

Vincencijeva družba in Vincencijeve konference vrše prostovoljno oskrbovanje siromakov in zanemarijene mladine po svojih delavnih članih in zaupnih orehah, katere obiskujejo bolnike in revne družine na njihovih domovih ter jim pomagajo v kolikor pripuščajo sredstva. Reveži so podpirajo po potrebi bodisi redno ali pa od slučaja do slučaja z novci, z živili, obleko, obutvijo, kurivom, plačevanjem stanarine, nakupom zdravil, oskrbo posameznih otrok v zavodih ozir. skrbetvenih napravah itd. Stroški se pokrivajo s podporami, s prispevki članov in dobrotnikov, s kruhi

Lepa birmaška darila!

Zlati in srebrni. Veličastna izbira. Še večji stroji prvovrstni. Potrebščine za stroje, popravljanje. Uenje vezanja urez-palčno.

JOS. SELOVIN-CUDEN, Ljubljana, Mestni trg 3

sv. Antona, zbirkami, darovi in milodari. Vsaka konferenca vodi kataster bolnikov, revežev in podpirancev svojega okoliša, seznam dobrotnikov, sejni zapisnik in blagajniško knjigo. Podpore se določajo na podlagi ugotovitev osebnih obiskov pri odbovovih sejah, katere se vrše redno tedensko ali štirinajstnevno.

Po vseh župnijah ljubljanskih in nekaterih podeželskih so od leta 1918 upeljane konference Družbe sv. Elizabete, pobožne družbe krščanske ljubezni, katere zelo uspešno in sporazumno delujejo z Vincencijskimi konferencami.

II. Osrednji svet.

Osrednji svet Vincencijske družbe vodi organizatorično delo, vrši skrbstvo siromakov in dece ter podpira z razpoložljivimi sredstvi, ki se stekajo iz podpor in darov, vse Vincencijske konference.

Vincencijska družba je lastnik »Marijanišča« v Ljubljani, katero je prvo in največje deško sirotišče v Sloveniji. Zavod šteje 234 gojencev. Vzdrževalni stroški gredo v milijone. Krijejo jih podpore in zasebna dobrotelost, po večini pa lastno gospodarstvo zavoda, ki je v rokah čast. šolskih sester.

Upravni svet Vincencijske družbe upravlja tudi Ant. Jerinovo ustanovo in pa prošta Josipa Zupana ustanovo za reveže in sv. maše.

III. Vincencijske konference.

V letu 1921 je v Sloveniji delovalo 14 Vincencijskih konferenc. Te so: stolna sv. Nikolaja, sv. Jakoba, Marijinega Oznanenja pri oo. frančiškanih, sv. Petra, sv. Janeza Krstnika v Trnovem, sv. Frančiška Asiškega v Šiški, vse v Ljubljani; dalje Marijinega Oznanenja v Trzinu, ki vzdržuje dečje zavetišče, šolsko kuhinjo, sirotišnico in šivalnico, sv. Lenarta na Jesenicah, Karmelske Matere Božje za Moste-Selo-Vodmat pri Ljubljani, sv. Antona Padovanskega na Viču pri Ljubljani, ki vzdržuje dnevno zavetišče, Marijinega Brezmadežnega Spočetja v Kamniku, I. pri sv. Magdaleni v Mariboru, II. sv. Janeza Krstnika v stolni in mestni župniji v Mariboru in III. za župnijo sv. Marije v Mariboru.

IV. Tabelaričen pregled o delovanju Vincencijskih organizacij v letu 1921.

Tek. št.	Vincencijska konferenca	Število		Število podpirancev							Stroški v letu 1921	
		delavni članov	dobroteljev	družin z otroki	bolnikov	samcev	samic	posameznih otrok	skupno oseb		K	v
1	stolna sv. Nikolaja v Ljubljani	11	32	4	1	—	17	15	37	15.518	—	
2	sv. Jakoba v Ljubljani	8	25	8	4	—	3	15	30	2.150	—	
3	Marij. Oznan. (Franč.) v Ljubljani	11	58	6	—	4	9	—	38	13.541	70	
4	sv. Petra v Ljubljani	7	15	8	2	5	3	—	18	1.020	—	
5	sv. Janeza Krstnika v Trnovem v Ljubljani	5	67	14	9	—	1	17	41	4.806	10	
6	Marijinega Oznanenja v Trzinu	8	57	25	3	3	12	25	68	119.749	94	
7	sv. Lenarta na Jesenicah (Gorenj.)	16	38	20	8	3	5	—	56	8.132	—	
8	Matere Božje Karm. za Moste, Selo-Vodmat pri Ljubljani	12	68	30	6	6	10	100	152	17.795	10	
9	sv. Antona Padov. na Viču pri Ljubljani	17	50	2	—	9	—	37	48	43.452	83	
10	sv. Frančiška Asišk. v Sp. Šiški (Ljubljana)	10	8	2	—	1	—	5	7	457	—	
11	Marije Brezmadežne v Kamniku	22	140	6	—	9	28	2	45	8.991	—	
12	I. pri sv. Magdaleni v Mariboru	4	68	—	—	9	14	—	25	737	—	
13	II. pri sv. Janezu Krst. v stolni in mestni župniji v Mariboru	5	126	9	63	—	—	50	122	3.758	71	
14	III. za župn. sv. Marije v Mariboru	10	72	8	2	6	30	1	55	13.681	47	
15	Upravni svet Vincencijske družbe v Ljublj.	12	30	5	6	5	10	20	45	36.748	—	
16	Anton Jerinova ustanova v Ljubljani	—	—	—	—	—	—	150	150	406.366	28	
	Skupno	158	854	147	104	60	142	437	935	696.905	10	

V. Zahvala in priporočilo.

Vsem mnogobrojnim dobrotnikom naših podpirancev in oskrbovancev se izreka najiskrenejša zahvala in Bog plačaj!

Po naših mestih, industrijskih ter večjih krajih je mnogo ubožcev in pomoči potrebnih družin. Zato se priporoča, da se povsod tam ustanove Vincencijske konference, ki naj lajšajo revščino in bedo. Navodila daje drage volje Osrednji svet Vincencijske družbe v Ljubljani (Mestni trg št. 8/I).

Počitniški tečaj

ZA ČESKOSLOVAŠKI JEZIK IN LITERATURO.

Osrednja zveza českoslovaških profesorjev v Pragi priredi prvič letos počitniške tečaje českoslovaškega jezika, literature in umetnosti za tuje.

Tečaji bodo odprti dne 16. julija t. l. v Pragi I, Klementinum, v dvorani IV. filozofske fakultete Karlove univerze in bodo trajali do dne 30. avgusta 1922.

Otvorjeni bodo: 1. Tečaji českega jezika za začetnike; 2. nadaljevalni tečaji českega jezika za slušatelje, ki češki jezik že deloma obvladajo; 3. tečaji o česko-slovaški zgodovini, zlasti kulturni; 4. tečaj česko-slovaške literature.

Predavali bodo zelo dobro kvalificirani srednješolski profesorji.

Uprava kurzov priredi razen omenjenih tečajev in predavanj tudi obilo skupnih informativnih potov širom Prage in izletov v Brno in Bratislavo, Kolín, Kutno Horo in Čáslav, v Křivoklát in Karlův Týn, v Plzeň, Mělník, Tábor in Češki paradiž (Turnov in Jičín). Obenem so se že storili koraki pri ministertvu železnic, da se dovoli udeležencem tečajev 50% popust na železnica od mej Č. S. R. v Prago in nazaj, kakor tudi pri skupnih izletih širom Českoslovaške Republike.

Vpisnina in šolska pristojbina za slušatelje znaša 30 česl. kron. To plačilo upravičuje k posetu vseh navedenih tečajev.

Za ugodno in zdravo stanovanje kakor tudi dobro in ceno prehrano slušateljev, bo skrbela uprava tečajev.

Prijave slušateljev naj se pošiljajo na naslov ravnatelja tečajev, prof. dr. Brěislava Vysokého, Praga - Vinohrady, Sladkovského ul. 6, pritičje, ki da interesentom radevolje event. bližja pojasnila.

Le nekaj dni!

Jahalnica

Cirkus RENLOW

Bleiweisova cesta

Velika otvoritvena

Velikonočna nedelja:

16. aprila

GALA - PREDSTAVA.

Zvečer ob 8. uri.

Popoludne ob 4. uri.

Predprodaja vstopnic v trafiki DOLENC, Prešernova ulica, in eno uro pred začetkom predstave v CIRKUSU. — Cene so razvidne na lepakih.

Ob nedeljah in praznikih po dve predstavi: popoldne ob 4. in zvečer ob 8. uri.

Sprejme se deklica

revnih staršev ali brez staršev, 14—16 l., v pomoč gospodinj. Kje, pove uprava. SLOVENCA pod šte. 1450.

Srednje posestvo

pri župni cerkvi Sv. Miklavža nad Rimskimi Toplicami za malo ceno naprodaj. Pripravno zlasti za kakšnega rokodelca ali obrtnika. — Več se izve pri gđ. Roz. KOVAČIC, kavarna Evropa, Celje. 1458

PISMOŠINJA

se išče ki se lahko izobrazijo tudi za pošto pomočnico. — Prijave pod »500 K in oskrbo« na upravništvo SLOVENCA. 1461

Pohištvene mizarje

sprejme pod ugodnimi pogoji J. ČERNE, št. Vid n. Lj.

Rodbina LAVRIČ - HEFERLE naznanja tužno vest, da je njih predragi oče oziroma stari oče in tast, gospod

Franc Lavrič

nadučitelj v pok. in častni občan občine Škocijan

dne 14. aprila po dolgi, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti v 83. letu njegove starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega, nepozabnega bo v nedeljo, dne 16. aprila, ob 4. uri popoldne na farno pokopališče v Mokronogu. Sv. maše se bodo brale v domači župni cerkvi v Mokronogu. — Priporočamo ga v pobožno molitev in blag spomin.

Mokronog - Ljubljana, dne 14. aprila 1922.

KUHARICA

za vsa dela, ki se razume tudi na vrtu, išče službe k samostojnemu gospodu ali orožnikom. Ponudbe pod »KUHARICA« na upravo SLOVENCA. 1449

Prejemalce za les

sprejme Lesna družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8.

Dobri, samostojni

kleparji

dobe trajno službo pri: L. M. ECKER SINOVA v Ljubljani.

Sprejme se v delavnico za popravila s približno 180 delavci na rudniku v Trbovljah

strojni tehnik

s prakso v obratu in pisarni, samec, slovenske narodnosti. Izčrpne ponudbe s prepisi izpričeval je poslati na: rudniško ravnateljstvo, Trbovlje.

IVAN JAX IN SIN

GOSPOSVETSKA C. 2. - LJUBLJANA

šivalni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linzu. Ustanovljena l. 1867. Došlo je ravno kar večje število strojev za vsako obrt. Vezenje poučuje brezplačno. Pisalni stroji ADLER Geniki zastoj in franko. Kolesa iz prvih tovarn: Dürkopp, Styria, Waffelrad.

Veterinarska uprava!

Državna kontrola!

PATRIA

Zavod za proizvodnjo seruma BEOGRAD-SUBOTICA

Brzjavlj:

PATRIASERUM SUBOTICA

Telefoni:

SUBOTICA 60. - BEOGRAD 472.

Naznanilo!

Naznanjamo cenj. gosp. veterinarjem in posestnikom, da smo v našem zavodu (Subotica) pričeli z izdelovanjem spodaj označenih cepivov in serumov. Proizvajamo proti sledečim živalskim boleznim cepivo odnosno vakcine: Vrančni prisad, svinjski vrbanc, rdečica, svinjska kuga, svinjska septikemija, kolera perutnine, petehialna mrzlica (peteča), in mlečnik pri žrebetih, kužni splav (abortus), šuštačac (šumeče bule), kužno vnetje pluć in dizenterija novorojenih. Diagnostična sredstva: tuberkulin in oftalmín. Sredstva za pokončavanje: »Murin« za pokončavanje poljskih in hišnih miši in »Ratin« za pokončavanje podgan.

Náš zavod hoče v najkrajšem času postaviti v promet zgoraj označena cepiva, diagnostična kakor tudi sredstva za pokončavanje in o tem pravočasno obvestiti c. g. veterinarje in posestnike.

Parna žaga Fran Ravnikar

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

I. delavsko konzumno društvo r. z. z o. z. v Ljubljani,

ki ima svoje prodajalne v raznih krajih Slovenije obstoji že nad 26 let, vendar seže njen razmah šele od vojne naprej. Zakaj? Zato, ker je imela tedaj zadruga priliko pokazati, da njen namen ni bogatiti ampak konzumenta v vsakem oziru zaščititi. — Radi velikega navala s prijavitelji za članstvo zadruga prve dve leti vojne ni sprejemala nobenih novih članov. Šele pozneje je stopila kot nositeljica zadrugne ideje tudi izven Ljubljane. Da je storila prav kaže priznanje njenih izven ljubljanskih članov, kjer ima zadruga svoje prodajalne.

Člani! Ali znate štediti? Štedenje v tej draginji je res prava umetnost. Kadar pa hranite svoje prihranke ne pozabite, da naša zadruga obrestuje hranilne vloge svojih članov po 5%. Varnost je popolna, ker ima zadruga 6 lastnih hiš. — Deleži dajo jamstva za približno 2 in pol mil. kron. Splošni rezervni zaklad okroglo 120.000 kron. Bilanca je solidna in zadruga v najlepšem razmahu.

Člani, Vi posodite sami sebi, če hranite pri zadrugi.

I. delavsko konzumno društvo v Ljubljani.

Stroji Turbine armature sesalke zvonovi Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana

R. RANZINGER LJUBLJANA
Cesta na j. ž. 7-9.

Spedicija, podjetje za prevažanje pohištva, skladišče, podjetje za prevažanje blaga južne železnice.

Naznanilo.

PRODUKTIVNA ZADRUGA KLJUČAVNICARJEV IN SORODNIH STROK »JEŽICA«, registrovana zadruga z omejeno zavezo s sedežem na Ježici pri Ljubljani, obvešča p. n. interesente in občinstvo, da je

začela s 15. aprilom poslovati.

IZVRŠEVALA BO

vsa v zgornjo stroko spadajoča dela in popravila. Nakupovala, popravljala, prodajala in montirala bo vse vrste strojev. Izdelovala in popravljala bo vse vrste CERKVENIH UR in TEHTNIC ter ŽICNE MREŽE po naročilu.

Za vsa dela jamči zadruga in jih po solidno zaračunavala.

M. Kuštrin

Tehnični, elektrotehnični in gumi-jevi predmeti vseh vrst na drobno in debelo. Glavno zastopstvo polnih gumijevih obrocev za tovor e avtomobile tovarne Walter Martiny. Hicravlične stiskalnice za montiranje gum. obrocev v centrali, Rimska cesta št. 2. Prevozno podjetje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago deset tovornih avtomobilov.

Centrala: LJUBLJANA, Rimska cesta 2.

Podružnice:

LJUBLJANA, Dunajska cesta 23, tel. št. 470.

MARIBOR, Jurčičeva ul. 9, tel. št. 133.

BEOGRAD, Knez Mihajlova ulica št. 3.

Klavirje

Planine, harmonije, (tudi igrane) na obroke in posodo. Največja izbira v Jugoslaviji. Velikanska zaloga vseh glasb. instrumentov, strun in muzikalij na debelo in drobno. Alfonz Breznik, b. uč. Glasb. Mat., Ljubljana, Kongresni trg 15.

Ustanovljeno 1889

NOVOSTI

Ustanovljeno 1889

NAJDETE VELIKO ZALOGO PRI NAKUPU

MANUFAKTURNEGA BLAGA

ZA MOŠKE IN ŽENSKO OBLEKE, PERILNEGA BLAGA, ŠIFONA, NAJBOLJŠE VRSTE ČEFIRJA ZA BLUZE IN SRAJCE, NOVOSTI V RUTAH, KAKOR TUDI VSE DRUGO V TO STROKO SPADAJOČE BLAGO. PRI OBCNO ZNANI SOLIDNI TVRDKI

R. MIKLAUC

MANUFAKTURNA TRGOVINA PRI SKOFU LJUBLJANA, LINGERJEVA ULICA, MEDARSKA ULICA, PRED SKOFIJO.

ŽELEZNICE

za

gozdno industrijo, gospodarstvo, pekarnice, ogljenike, gradbeni in industrijska podjetja dobavljajo

Akc. društvo za saobračaje in železnične potrebe

Beograd, Ljubljana, Zagreb, Sarajevo, Subotica

Draškovičeva ul. 25.
Telefon int 3-81 i 21-48.

NAJVEČJA IZBIRA različnih pletenin, malic nogavic in rokavic pri tvrdki **A & E SKABERNE** LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠT. 10.

Tvrdba O. ZAJEC, Ljubljana, Sv. Florijana ulica 23, priporoča svojo bogato zalogo kuhinjske posode, orodja, kovanja in drugih potrebščin.

NJIVA pripravna za stavbišče, je naprodaj v Vižmarjih pri državni cesti, 10 minut od kolodvora. — Poizve se pri: **FRANC NOVAK**, Vižmarje št. 82. 1432

Tri HIŠE prodam v Ptuj v prometni Ljutomerski cesti, nasproti kolodvora, in sicer: 1. št. 14 a, enonadstropna; 2. št. 14 b, pritlična, z mansardami na dvorišču, velika veranda in vrt; 3. št. 20, trinadstropna, najmodernejše zidana, vodovod, motor, velik suh suterren, primeren za kako fabriško podjetje ali trgovino v velikem, velik vrt za stavbišče. Posredovalci izključeni. — **JOŽEF KRAJNC**, kaplan, Ljutomerska cesta št. 16, Ptuj. 1430

MODNA TRGOVINA na najbolj prometnem prostoru na Bledu kakor tudi **LOKAL** za prodajo sadja in mleka se oddaja. — Poizve se pri: **A. WÖFLING BLED**. 1437

Kupim HIŠO z vrtom sredi Ljubljane. Ponudbe naj se pošljejo: **JULIJA DOLEŽAL**, Zagreb, Martičeva ulica 25. 1411

Otroški vozički

dvokolesa, šivalni stroji, pnevmatika za dvokolesa, motorji in vsakevrstni deli najcenejše v veliki izbiri. Cene na zahtevo. — Tovarna »Tribina« Ljubljana, Karlovska cesta 4 — Zvonarska ulica 1.

Iščemo trgovca ali trgovsko podjetje

za razpečevanje 1442 KEMIČNIH MNOŽINSKIH PREDMETOV, ki se rabijo v vsaki hiši in pisarni. Ponudbe pod »R. N. 621« na upravnishvo »SLOVENEČ«. 1439

! Gostilno na račun !

ali v najem išče pridna oseba. Kraj poljuben. Cenj. ponudbe pod »POSTENA« na upravo lista. 1390 Naprodaj je

!! LEPA HIŠA !!

z lepim vrtom, primernim za stavbišče, v Smartnem pod Smarno goro. Pojasnila daje **FRANC NOVAK**, Vižmarje št. 82.

Žito v mletev

prejema večjo množino, cele vagone: pšenico, rž, koruzo in ajdo.

IVAN KURALT,

valjčni mlini, Domžale.

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA.

Postaja Grobelno na Južni železnici in od tam po lokalni železnici v Rogoško Slatino. — Zdravilišče, kjer se pijejo 3 vrste najboljših zdravilnih vod (Tempel, Styria, Donati).
Tempel-vrelec. Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in presnavljanje. Zdravilna voda katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, bo eznim jeter in ledvic, sladkorni bolezni. — **Styria-vrelec.** Zdravilna voda katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, bo eznim jeter in ledvic, sladkorni bolezni. — **Donati-vrelec.** Zdravilna voda katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, bo eznim jeter in ledvic, sladkorni bolezni. — **Rogaška slatina** je najbolj priljubljena in se je v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alikalno-solnih, rudno-solnih, na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša in oživljajoča pijača; obenem pa tudi najboljše sredstvo s katerim se obvaruje v mrzlih krajih mrzlice. — **Rogaška slatina** je najmodernejše in največje zdravilišče v celi Jugoslaviji. Hydroterapija, elektroterapija in inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, slane, smrečne, parne, zračne, solne kopeli in kopeli z vročim zrakom. Zdravljenje z mlekom in sirotko. Dietetska restavracija. — Lastni vodovod za pitno vodo. 228 m nad morjem ležeče. Stalni poštni in brzo avni urad. — Velika kopališka dvorana, bralna soba, lepe jedilnice, dobre restavracije, kavarne, slaščičarne, terase, sproba ališča, vojaška godba. — Pogosto priredbe plesov, umetniških in navadnih koncertov, tombole. Izposojevalna knjižnica, lepi parki itd. Zvahan poštni in vojni promet. — Avtomobili in vozovi stoje gostom na razpolago. — Sezija od 1. maja do 30. septembra.

Ravnateljstvo drž. zdravilišča Rogoška Slatina.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 Din.)

FOTO-LITOGRAFSKA DELA: po najmodernejšem načinu in zmernih cenah. Jugoslav. tiskarna v Ljubljani.

FOTOGRAFSKI ATELJE: Grabiec Franjo, Miklošičeva cesta št. 6.

GRAMOFONI, PLOŠČE in posamezni deli. A. Rasberger, Ljubljana, Sodna ulica št. 5.

ILIRIJA, LESNA TRGOVSKA IN INDUSTRIJALNA DRUŽBA Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8.

KLEPARJI: Korn T. Poljanska cesta št. 8. Remigar & Smerkol, Florijanska ul. 13.

KLIŠEJE: za eno- ali večbarvni tisk, za vse oblike in vrste tiska, Jugoslavanska tiskarna v Ljubljani.

KNJIGARNE: Jugoslavanska knjigarna, Pred Skofijo.

MEHANIČNA DELAVNICA za pis. stroje: Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

ORELA POTREBŠČINE IN KLOBUKI: Kunovar Ivan, Stari trg št. 10.

PARNA PEKARNA: Jean Schreya nasl. Jakob Kavčič, Gradišče št. 5.

PISALNI STROJI IN POTREBŠČINE: Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

SOBNO SIKARSTVO: Zuran Martin, Mestni trg št. 12.

SPEDICIJSKA PODJETJA: »Orient« d. d., Sodna ulica 3, Tel. 468. Ranzinger R., Cesta na juž. železnico 7-9.

STAVBENO PODJETJE: Vižintin Ivan, Ljubljana, Vodmatski trg 7.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO: Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2.

STEKLAR: Bajželj Jožef, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 6/II.

SVETLO KOPIRNE ODTISE: (pavze) pozitivne in negativne, v poljubni velikosti. Jugoslavanska tiskarna v Ljubljani.

TRGOV. Z DEŽNIKI IN SOLNCNIKI: Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM: Erjavce & Turk pri zlati lopatici, Valva-zorjev trg št. 7. Sušnik Alojzij, Zaloška cesta št. 21.

URARSKA POPRAVLJALNA DELAVNICA: Seliskar Ivan, Pot v Rožno dolino št. 10. (Ceno in točno.)

ZALOGA POHIŠTVA: F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

Projekte kakor tudi izvršitev

vodnih naprav

za izkoriščanje vodnih sil

po najmodernejših načelih na podlagi 25 letnih izkušenj v predmetni stroki

„SLOGRAD“

slovenska gradbeni in industrijska d. d. LJUBLJANA,

tehnična pisarna v tovarni Keršič, Sp. Šiška, Telefon interurban št. 180.

Italijansko-Jugoslavansko d. d. za industrijo in trgovino (Uvoz — izvoz.)

Kap'tal: Lit. 1.500.000. Zakoniti sedež: Rim, Via della Vite, N. 11.

Podružnica in glavna poslovna Milano (5), Via Paolo da Cannobio N. 2.

Uvažava v Italijo: vole, svinje, mast, maslo, živo in zaklano perutnino, jajca, vsakovrstni les, oglje in premog, cement, tupino, esence, sušeno sadje, grah, žito i. t. d.

Izvažava iz Italije: platneno, volneno in svileno blago, predmete iz konoplje, jute in lanu, vsakovrstne klobuke in kape ter lese; mila, modre galice, rudne in morske soli; riž, vsakovrstne čevlje; konfekcionirano perilo in odela; tehniške in mehaniške predmete; pisalne stroje i. t. d.

Za nadaljnja pojasnila se je treba obrniti na Jadransko banko v Jugoslaviji in Italiji.

Vse posle izvršuje poslovna v Milanu.

OBRTNA BANKA v Ljubljani, Kongresni trg 4

daje kredite v obrtne svrhe po izrednih pogojih, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na

Telefon št. 508.

tekoči račun obrestuje s 4% od dne vloge do dne dviga.

St. poš. ček. rač. 12051.

Underwood

pisalni stroji so najboljši

Zahtevajte ponudbe!

THE REX Co.

LJUBLJANA

Tel. 268 - Gradišče št. 10 - Tel. 268

Opalograph

razmnoževalni aparati so svetovnoznani

Zahtevajte ponudbe!

SVETLO-KOPIRNE ODTISE

(PAVZE) STAVBNIH, STROJNIH I. DR. NAČRTOV, POZITIVNE IN NEGATIVNE, V POLJUBNI VELIKOSTI IN NAKLADI

KLISEJE

ZA ENO-ALI VEČBARVNI TISK, V POLJUBNIH OBLIKAH, ZA VSE VRSTE TISKA OD PREPROSTE DO NAJFINEJŠE

FOTO-LITOGRAFSKA DELA

PO NAJMODERNEJŠEM NAČINU, IZVRŠUJE V KRATKEM ČASU IN PO ZMERNIH CENAH

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

LJUBLJANA

Lepota

kože obraza, vratu, rok, kakor trdi lepa rast las se zamore doseči samo s razumnim negovanjem. Tisoč priznanj, je dospelo že od vseh dežel sveta za lekarnarja Feller.

»Elsa« lilično mlečno milo, najbolje blago, najfinejše »milo lepote«, 4 kosi z zamotom in postnino 120 K.

»Elsa« pomada za obraz odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zaje-dance, gube i. t. d. 2 porcelan. lončka z zamotom in postnino 80 K.

»Elsa« Tanochina pomada za rast las krepi kožo glave, prepreči izpadanje, lomljenje in cepitev las, zapreči prhlute in prerano osivelost i. t. d. 2 porcelan. lončka z zamotom in postnino 80 K. **PRODAJALCI** ako naroče najmanj 12 kosov od enega predmeta dobijo popust v naravi.

Bazno: Lilično mleko 34 K; masilo za brke 10 K; najnovejši Hega-puder dr. Kingera v vsi. orig. skatljah 40 K; najfinejši Hega zobni prašek v patent. skatljah 40 K; puder za gospo v vrečicah 8 K; zobni prašek v skatljah 12 K; v vrečicah 8 K; Sachet dišava za perilo 12 K; Schampoo za lase 8 K; rumenilo 12 listkov 48 K; najfinejši parjem po 48 št. 60 K; močna voda za lase 80 K. Za te razne predmete se zamot in postnina računata posebej.

Eugen V. Feller, lekarnar, Stubica donja, Elsatrg 134, Hrvaško.

STANOVANJE

obstoječe iz štirih sob in moder. pritliklami, v novem poslopju ali v hiši, čez katero gospodar lahko prosto razpolaga, se nujno išče. Event. se tudi zamenja proti zagrebškemu 5 sobnemu stanovanju v vili. Najemnina po dogovoru. Ponudbe pod »RAVNATELJ« na upravo lista.

Jetika!

Strokovni zdravnik za pljučne bolezni dr. Pečnik ordinira z izjemo torka in petka v št. Jurju ob juž. ž. Kupite tudi njegove tri knjige Navodila, kako do

zdravja priti, ozdraviti.

Zdravilišče Slatina Radenci

V SLATINI RADENCI, OKRAJ LJUTOMER

edino zdravilišče v Jugoslaviji z naravnimi ogljično-kisljimi in mineralnimi kopelji iz znamenitih radenskih slatin proti srčnim, ledvičnim (Nieren-leiden), mehurčnim in drugim boleznim.

Ugodni zdravilni uspehi Zmerne cene. Sezija od 1. junija do 15. septembra 1922.

Lokomobile

vseh jakosti, zajamčeno obrata sposobne, se takoj oddajo franko vagon Maribor. Stacionarna 10 13/18 HP Lanzova jaki tlak z nasičeno paro; stacionarna 26. HP z nasičeno paro, s stopnjato rešetko, izvlačnim cevnim kotlom, izdelek Badenia; skoro nova prevozna Wolfova vročeparna »Verbund« 165/200/225 HP, tipe NCFKG, zgrajena 1917, z izvlačnim cevnim kotlom, z ravno rešetko 13 atm., 1 zamašnjak levo 2100x350, 1 zamašnjak desno 2500x550. — Jugoslovansko importno in eksportno podjetje ING. RUDOLF PECLIN Maribor, Trubarjeva ulica št. 4. Telefon. interurb. št. 82 1397

Josip Neškudla,

Jablone nad Orlicam 86, Čehoslovaška.

Tovarna cerkvenih paramentov, raznovrstnih zastav in cerkvenega orodja. — Priporoča se prečistiti duhovščini za dobavo vseh v to stroko spadajočih predmetov kakor: mašne plašče, pluviale, dalmatike, cerkvene in društvene zastave, kelihe, monstrance, svečnike itd., sohe, križeva pota v poljubni izvršitvi in ceni. — Solidnost trdke jemčijo nebrojna pohvalna pisma in 110 letni obstoj firme.

Vsi cerkveni predmeti so carine prosti. — Na vsa vprašanja takoj odgovori ali predloži vzorce

J. NESKUDLA, Ljubljana, hotel „Tratnik“.

„INDUS“ D. D., PREJE C. POLLAK

tovarne usnja in usnjatih izdelkov

Kranj, Vrhnika, Ljubljana. Centralna pisarna: Ljubljana, Sv. Petra c. 68. Telefon 528.

I. Industrija usnja.**A. VEGETABILNO (čreslostro-jeno) USNJE:**

- kravine rujave, črne in chagrin, ter za mehove in strehe,
- kipsi,
- teletine,
- ovčine in kozine
 - mazane, rjave in črne,
 - barvane za mobilje in tapetiranje in konfekcijo,
- vachettes

- za izdelavo dokolenic, barvane ali naravne,
- za izdelavo nogomet, žog,
- za izdelavo razne usnjate konfekcije.

6. SVINJINE (specialiteta)

- za fino jahalno opremo, barvano ali naravno,
- za kovčge,
- za mobilje in galant. konfekcijo (Portenmonnais, portef. in knjigoveštvo,

7. PODPLATI

- trovloženi, hrastostrojeni podplati,
- Vache.

8. CROUPONI za izdelavo trans-misijskih jermenov,

- sp. strojeni, ang. sistem,
- hrastostrojeni.

B. CHROM USNJE.

- Box-calf črno in barvano,
- Chevreaux,

3. Chevette,

- Chrom usnje za izdelavo nogometnih žog,
- Chrom usnje za izdel. jermen.

G. GALUN USNJE.

za izdelovanje vezilnih in šivalnih jermenčkov.

D. LAK USNJE.

- Box-calf, 2. Chevreaux.

II. Industrija usnjatih izdelkov.**A. ČEVLJARSKI IZDELKI:**

- čevlji za štrpac,
- čevlji za rudnike,
- čevlji za sport in nogomet,
- čevlji po vojaškem vzorcu,
- sandale.

B. KONFEKCIJA TRANSMISIJSKIH GONILNIH JERMENOV:

- specialni stroj,
- hrastov stroj,
- chrom-stroj,
- jermenci za šivanje in vezanje transmissijskih jermenov.

C. KONFEKCIJA za:

dokolenice (gamaše), nogometne žoge, torbice, portefeuilles itd. iz vegetabilnega, chrom- in lak-usnja, nahrbtniki, sportni pa-sovi itd., tržne torbice.